

5/24

**ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียน
ในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก
และจังหวัดแม่ฮ่องสอน**

นายสงวน เมืองอินทร์

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช**

พ.ศ 2550

**Relationships between Academic Affairs Administration and Quality Assurance
System in Schools in Special Area under the Offices of Education Service Area
in Tak and Mea Hong Son Province**

Mr. Sa-nguan Muangin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2007

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ
โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก
และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อและนามสกุล นายสงวน เมืองอินทร์

แขนงวิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สฤณีพงษ์ ลิมปิชูเอียร
2. อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ เขียวศรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.บัณฑิต แทนพิทักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สฤณีพงษ์ ลิมปิชูเอียร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ เขียวศรี)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

วันที่ 13 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียน
 ในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ผู้วิจัย นายสงวน เมืองอินทร์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สฤษดิ์พงษ์ ลิ้มปิชญ์เยียร (2) อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ เขียวศรี
ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน (2) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ (3) ประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทุกเขต จำนวน 186 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ และระบบประกันคุณภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีค่าความเที่ยง .95 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยมีข้อค้นพบดังนี้ (1) การดำเนินงานบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (2) การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (3) การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P \leq 0.01$) และ (4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนในพื้นที่พิเศษควรเพิ่มบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ จัดทำธรรมนูญโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ และดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่วางไว้

คำสำคัญ การบริหารงานวิชาการ ระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

Thesis title: Relationships between Academic Affairs Administration and Quality Assurance System in Schools in Special Area under the Offices of Educational Service Area in Tak and Mae Hong Son Provinces

Researcher: Mr. Sa-nguan Muangin; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Saritpong Limpisathian, Associate Professor; (2) Dr. Prasit Kiew斯里; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of this research were to study (1) academic affairs administration and quality assurance system of school administrators in schools in special area under the offices of educational service area in Tak and Mae Hong Son provinces; (2) relationships between academic affairs administration and quality assurance system in schools in special area under the offices of educational service area in Tak and Mae Hong Son provinces; and (3) opinions of school administrators concerning academic affairs administration and quality assurance system in schools in special area under the offices of educational service area in Tak and Mae Hong Son provinces.

The research sample consisted of 186 randomly selected school administrators in schools in special area under the offices of educational service area in Tak and Mae Hong Son provinces. The employed data collecting instrument was a questionnaire developed by the researcher with reliability coefficient of .95. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient.

Research findings were as follows: (1) academic affairs administration of schools in special area under the offices of educational service area in Tak and Mae Hong Son provinces was practiced at the rather often level; (2) quality assurance system of schools in special area under the offices of educational service area in Tak and Mae Hong Son provinces was practiced at the rather often level; (3) academic affairs administration and quality assurance system correlated positively and significantly at the .01 level; and (4) suggestions concerning academic affairs administration and quality assurance system were the following: school administrators in special area should increase their roles in promotion and supports of curriculum implementation and curriculum implementation activities; school constitution should be developed under cooperation from every sector in order to upgrade the quality of education; and systematic educational quality assurance system within the school should be implemented with preparation of plans for development of educational quality of schools in special area and systematic implementation of those plans in accordance with their determined steps.

Keyword: Academic affairs administration, Quality assurance system, School in special area

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สฤณีพงษ์ ลิ้มปิชเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ประสิทธิ์ เจียวศรี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. บัณฑิต แทนพิทักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร. สุรเสน ทั้งทอง และนายปราโมทย์ เลิศชีวกานต์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 นางอุบลรัตน์ บุญถื่อ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 นายอดุลย์รัตน์ เกตุสระ ผู้อำนวยการโรงเรียนอรุณเมธา และนายสรวิชัย เรือนแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนช่องแคบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 2 ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1 และ เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในพื้นที่พิเศษ ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับกำลังใจจากอาจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์ และ อาจารย์จิตติมา กันทะวงศ์ ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นบุคคลสำคัญยิ่ง นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากเพื่อนนักศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยด้วยดีเสมอมา

สงวน เมืองอินทร์

กรกฎาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดการบริหารการศึกษาและงานวิชาการ.....	8
แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	27
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	50
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการ.....	52
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระบบประกันคุณภาพ.....	59
ตอนที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการ กับระบบประกันคุณภาพ.....	69
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ กับระบบประกันคุณภาพ.....	78
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผลการวิจัย.....	89
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	93
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	102
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	103
ข หนังสือเชิญและขอความอนุเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	106
ค เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับผู้บริหาร).....	109
ง รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย.....	125
ประวัติผู้วิจัย.....	133

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านเพศ.....	50
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านอายุ.....	50
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านอายุราชการ.....	51
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านวุฒิการศึกษา.....	51
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน.....	52
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงาน บริหารงานวิชาการ.....	52
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ จำแนกเป็นรายข้อ.....	53
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อ.....	54
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	55
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	56
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศและพัฒนา จำแนกเป็นรายข้อ.....	57
ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ.....	58
ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน คุณภาพ.....	59
ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน คุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร จำแนกเป็นรายข้อ.....	60
ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานด้านการประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน จำแนกเป็นรายข้อ.....	61
ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน คุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ จำแนกเป็นรายข้อ.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต จำแนกเป็นรายข้อ.....	63
ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ จำแนกเป็นรายข้อ.....	64
ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ จำแนกเป็นรายข้อ.....	65
ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมการบันทึกคุณภาพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	66
ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจติดตามคุณภาพภายใน จำแนกเป็นรายข้อ.....	67
ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพ ด้านการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายข้อ.....	68
ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร	69
ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพภายใน.....	70
ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ.....	71
ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต.....	72
ตารางที่ 4.27 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ.....	73
ตารางที่ 4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ.....	74
ตารางที่ 4.29 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมและการบันทึกคุณภาพ.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.30 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจและติดตามคุณภาพภายใน.....	76
ตารางที่ 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการฝึกอบรม.....	77
ตารางที่ 4.32 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านหลักสูตร.....	78
ตารางที่ 4.33 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	79
ตารางที่ 4.34 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	79
ตารางที่ 4.35 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านการนิเทศและพัฒนา.....	80
ตารางที่ 4.36 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล.....	80
ตารางที่ 4.37 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านระบบการประกันคุณภาพ.....	81
ตารางที่ 4.38 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน.....	81

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ขั้นตอน.....	30

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ซึ่งได้ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรค 2 ได้ระบุไว้ว่า ผู้ยากไร้ พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 : 15) และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดังกล่าว สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนเหมาะสม วางแผนพัฒนาคุณภาพและดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งตรวจสอบทบทวน ปรับปรุงแก้ไขและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 : 28)

ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ที่เสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานในทุกระดับ รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ โดยอาศัยหลักการ วิธีการบริหาร และการจัดการคุณภาพ (Quality Management) ตลอดจนเน้นการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพ มาตราที่ 47 ระบุว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และมาตรา 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็น

ส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน นอกจากนี้มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจึงเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนโดยตรง โดยสถานศึกษาต้องร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้งานกำกับดูแล และสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 14)

การศึกษาเป็นพื้นฐานนำไปสู่การพัฒนาตนเองของคนให้มีคุณภาพ จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษาของชาติเพื่อมุ่งพัฒนาเยาวชนให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ขั้นพื้นฐาน สามารถพัฒนาความคิด วิเคราะห์ปัญหา มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม การจัดการศึกษาไทยจึงต้องมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานเพื่อเตรียมคนให้มีคุณลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” นั่นคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และคุณภาพจะต้องทัดเทียมกันทั่วประเทศ แต่จากอดีตถึงปัจจุบันคุณภาพการจัดการศึกษาของไทย มีโรงเรียนบางโรงเรียนเท่านั้น ที่ได้รับความนิยมนจากผู้ปกครอง เนื่องจากมีความเชื่อด้านคุณภาพของแต่ละโรงเรียน การจัดการศึกษาจึงต้องเร่งพัฒนาให้มีคุณภาพทัดเทียมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้มีความเชื่อมั่นและความศรัทธาแก่ผู้ปกครอง สถาบันที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่จัดทำมาตรฐานการศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพ (Quality Assurance System) ของตนเองขึ้นในสถาบัน โดยเป็นระบบประกันคุณภาพที่เน้นการควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ในโรงเรียนที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม สิ่งที่มุ่งหวังในการบริหารการศึกษาก็เพื่อจัดการศึกษาให้ได้ผลผลิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีคุณภาพใกล้เคียงกัน กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อที่จะให้โรงเรียนต่างๆ ใช้เป็นแนวทางบริหารการศึกษาให้ได้คุณภาพตามที่กำหนดไว้ เมื่อทุกสถาบันบริหารงานได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ก็จะส่งผลผลิตคือนักเรียนที่ได้มาตรฐานเดียวกันจะมีคุณภาพใกล้เคียงกัน และในการกำหนดมาตรฐานกลางก็เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การประกันคุณภาพ ข้อสำคัญคือระบบประกัน

คุณภาพดังกล่าวต้องสามารถตรวจสอบและประเมินได้เป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในระดับสถาบันเองและโดยองค์กรภายนอกตามมาตรฐานสากล

การที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพต้องอาศัยการบริหารในด้านต่างๆ ในโรงเรียน การบริหารงานวิชาการเป็นงานหนึ่งซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่ามาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารโรงเรียนให้ได้คุณภาพ

ด้วยข้อจำกัดเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งกระจายอยู่ทุกพื้นที่ในจังหวัดต่างๆ มีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันตามสภาพ สถานศึกษาบางแห่งมีความพร้อมมาก บางแห่งยังขาดความพร้อม ด้วยข้อจำกัดในด้านสภาพที่ตั้งของสถานศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกัน การเดินทางติดต่อสื่อสารบางแห่งเป็นไปด้วยความยากลำบาก บางแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่กันดาร เสี่ยงภัย จึงทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพแตกต่างกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1 และเขต 2 ซึ่งประกอบไปด้วย 9 อำเภอ คือ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา อำเภอวังเจ้า อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง มีโรงเรียนในสังกัดรวมทั้งสิ้น 260 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ 90 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และเขต 2 ประกอบไปด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอขุนยวม อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย อำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอสบเมย มีโรงเรียนในสังกัดรวมทั้งสิ้น 321 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ 266 โรงเรียน รวมทั้ง 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีโรงเรียนในสังกัดรวมทั้งสิ้น 581 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ จำนวน 356 โรงเรียน โดยโรงเรียนแต่ละแห่งมีที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันมาก อันเนื่องมาจากพื้นที่ของทั้ง 2 จังหวัดเป็นที่ราบสลับภูเขา มีทรัพยากรป่าไม้หนาแน่น และมีชาวไทยภูเขาหลายเผ่าอาศัยรวมกันอยู่

จากสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ที่ทำให้การคมนาคม การติดต่อสื่อสารภายในอำเภอ ระหว่างอำเภอ และระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นไปด้วยความยากลำบาก และประสบปัญหาเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาชายแดน ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลให้สถานศึกษา ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน ส่วนหนึ่งได้ถูกกระทรวงการคลังประกาศให้เป็นสำนักงานในพื้นที่พิเศษ ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการสำหรับการปฏิบัติงานประจำสำนักงานในพื้นที่พิเศษ

จากเหตุผลสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกับระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อสามารถนำระบบประกันคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพและเป็นแนวทางสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพ ของผู้บริหาร โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.3 เพื่อประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการและระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ จังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

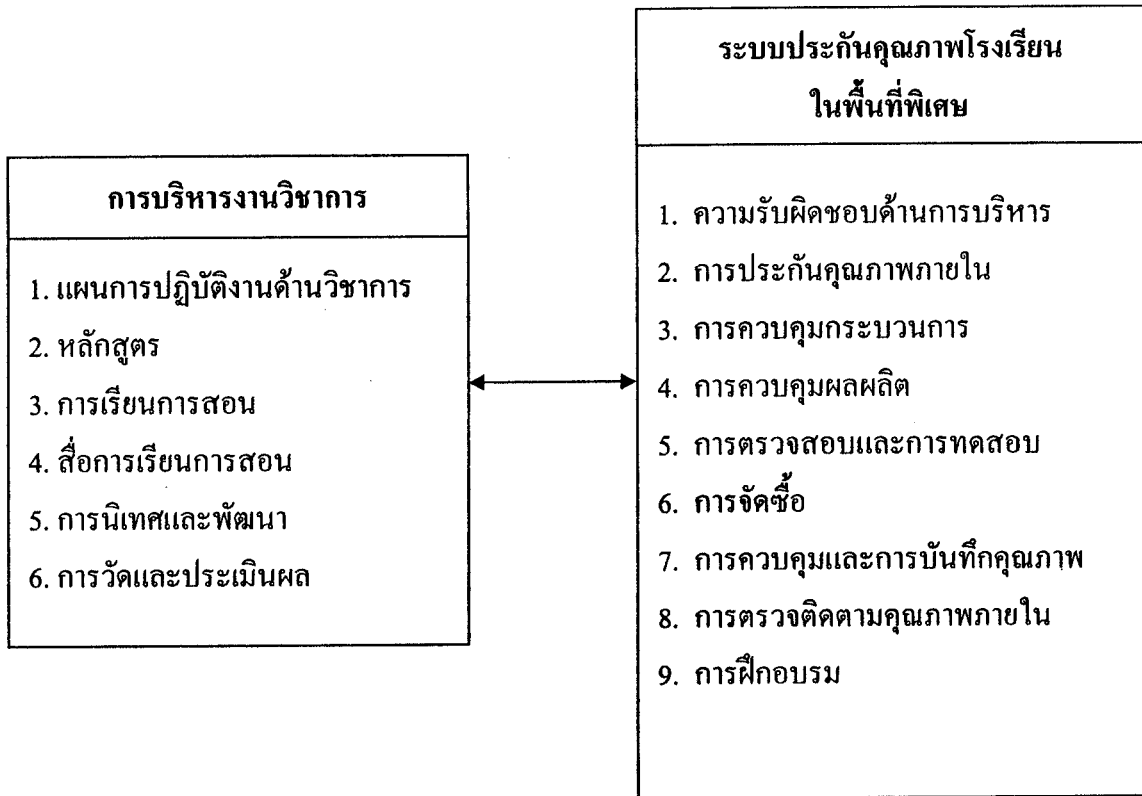
3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 17-18) ได้แก่ แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การนิเทศและพัฒนา และการวัดและประเมินผล โดยศึกษากับระบบการประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ ตามแนวทางระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ด้านการจัดระบบบริหาร การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การควบคุมกระบวนการ การควบคุมผลผลิต การตรวจสอบและการทดสอบ การจัดซื้อ การควบคุมและการบันทึกคุณภาพ การตรวจและติดตามคุณภาพภายใน และการฝึกอบรม (2546 : 4)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปกรอบแนวคิดให้สามารถมองภาพที่ชัดเจนในการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภาพประกอบ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1 และ 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และ 2

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 356 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 186 คน จาก 186 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2549 : 12) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1 และ 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และ 2

6.2 สถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดสำนักงานในพื้นที่พิเศษ โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

6.2.1 ความยากลำบากของการคมนาคม

6.2.2 ความขาดแคลนสาธารณูปโภค

6.2.3 ความเสี่ยงภัย

6.2.4 ความชุกชุมของโรคภัยไข้เจ็บ

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

6.4 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

6.5 **หลักสูตร** หมายถึง เนื้อหาวิชาการต่างๆ ที่รวบรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการ ได้อย่างแท้จริง โดยอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำที่สำคัญ

6.6 **การจัดการเรียนการสอน** หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา อันได้แก่ การจัดตารางสอนของโรงเรียน การจัดครูผู้สอนประจำวิชา การสอนของครู และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเรียนการสอนต่างๆ

6.7 **การนิเทศและพัฒนา** หมายถึง การแนะนำ วางแผน ปรีกษาหารือร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

6.8 **การวัดและประเมินผล** หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนได้มาซึ่งตัวเลข จำนวน หรือปริมาณใดปริมาณหนึ่ง โดยอาศัยเครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบทดสอบ จากนั้นนำกระบวนการที่นำเอาผลการวัดมาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา แล้วตัดสินระดับของเกณฑ์การศึกษา

6.9 **การประกันคุณภาพการศึกษา** หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหารจัดการ โดยมีการควบคุมคุณภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้การศึกษาเป็นเลิศ และเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการศึกษাজัดให้ผู้เรียน และชุมชนเป็นที่ต้องการ เป็นที่ยอมรับของสังคม และเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

7.2 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

7.3 ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน” นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร โดยจะนำมาเรียบเรียงและเสนอรายละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดการบริหารการศึกษาและงานวิชาการ
2. แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการบริหารการศึกษาและการบริหารงานวิชาการ

1.1 การบริหารการศึกษา

1.1.1 ความหมายของการบริหาร

จากการศึกษาค้นคว้าได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารไว้ดังนี้
พณีส หันนาคินทร์ (2524 : 5) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ มาจัดดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2530 : 17) สรุปความหมายของการบริหารไว้ว่า คือการแก้ปัญหาขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งอาจทำในรูปของการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานก็ได้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2543 : 39) กล่าวว่า การบริหาร (Administration) หมายถึง

1. การทำงานร่วมกัน
2. การช่วยให้ตระหนักในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา
3. การให้บริการแก่สังคม
4. การเข้าร่วมกับมนุษย์ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดการร่วมมือ

5. การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดสำหรับการศึกษา

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 1) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่าเป็น กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

สุรเชษฐ์ จิตตะวิกุล (2542 : 441) กล่าวว่าไว้ว่าการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างในหน้าที่ให้สำเร็จตามแผนและวัตถุประสงค์ของงานโดยเร็ว ถูกต้อง ประหยัดและ ได้รับผลประโยชน์สูงสุด

สมเดช สีแสง (2543 : 16) กล่าวว่าในปัจจุบันมีคำศัพท์ที่ใช้อยู่ 2 คำคือ การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) ทั้งสองคำมีความหมายอย่างเดียวกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์กัน กล่าวคือ ในขณะที่บริษัทห้างร้านมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการ แต่การศึกษา เป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ จัดเป็นส่วนราชการ เราจึงใช้คำว่า การบริหารการศึกษา หรือ ผู้บริหารการศึกษา การบริหารคือ กิจกรรมที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์อย่างใด อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน

จากความหมายที่กล่าว อาจสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ ผู้บริหารใช้ศาสตร์ที่เป็นระบบวิชาความรู้ที่ยอมรับกัน ตลอดจนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

1.1.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีคิดก (2536 : 4) กล่าวว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาอันได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียนและอาคารสถานที่ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทวีป พึ่งคร้าม และคณะ (2541 : 12) ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางการศึกษาของกลุ่มคนร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่ เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

จากความหมายของการบริหารการศึกษา สรุปได้ว่าเป็นการดำเนินการ เกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษาร่วมกันเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม

1.2 การบริหารงานวิชาการ

1.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร มีบุคคลได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้หลายคนดังต่อไปนี้

ฉวีวรรณ เต็มพิทักษ์ (2528 : 16) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อุทัย ธรรมเตโช (2531 : 76) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด หรือการบริหารที่ให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบสัมมาชีพ ดำรงตนเป็นพลเมืองดีช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 47) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือในโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด

อำภา บุญช่วย (2537 : 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 2) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 6) ให้ความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

สมเดช ศรีแสง (2544 : 312) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

รุจิร ภู่วะระ และจันทรานี สงวนนาม (2545 : 56) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด นับตั้งแต่งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานด้านการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานอบรมทางวิชาการ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

1.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานบริหารของโรงเรียน ซึ่งนอกจากจะหมายถึงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลักที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้นำไปเป็นประสบการณ์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแล้ว มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

ฉัตรชัย อรุณพันธ์ (2529 : 156) ได้กล่าวถึง ความสำคัญองงานวิชาการว่าเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการสอนโดยตรง โดยครอบคลุมถึงการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการศึกษา งานวิชาการดังกล่าวนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ

องค์การ อินทรมพรรย (2531 : 161) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ส่วนการบริหารบุคลากรก็ดี งานธุรการก็ดี เป็นเพียงส่วนประกอบที่เป็นปัจจัยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกแก่การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน

กิติมา ปรีดีติลิก (2532 : 48) กล่าวว่า งานวิชาการมีความสำคัญเป็นงานหลักของโรงเรียน ไม่ว่าจะป็นโรงเรียนประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ

ประภาพรรณ สุวรรณสุข และคณะ (2537 : 161) กล่าวถึงความสำคัญองงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน เพราะจุดมุ่งหมายองงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมมีความรู้ และคุณสมบัติที่ต้องการ ส่วนการบริหารบุคลากร งานธุรการเป็นเพียงส่วนประกอบที่ส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกแก่การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

อำนาจ บุญช่วย (2537 : 2) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่าเป็นงานที่สำคัญต้องใช้เวลาในการบริหารมากกว่างานอื่นๆ ถ้าเปรียบเทียบเวลาของแต่ละงาน ที่ผู้บริหารใช้เวลาในการบริหารงานต่างๆ ในรอบสัปดาห์เป็น 35 ชั่วโมง ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ เช่น ด้านการวางแผนและโครงการ การควบคุม การกำกับและนิเทศ เฉลี่ยสัปดาห์ละประมาณ 12-13 ชั่วโมงหรือประมาณร้อยละ 35 ของเวลาทั้งหมด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 1) กล่าวว่า งานวิชาการมีความสำคัญ เพราะเป็นงานหลักของการบริหารในสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา

จากแนวคิดของบุคคลต่างๆ ที่ได้เสนอมานี้แล้วในตอนต้น พอจะสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะงานด้านวิชาการ เป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดใน การบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพสถานศึกษาจะพิจารณาได้จาก ผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.3 ขอบข่ายของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินงานของ โรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาทุก โรงเรียน จะต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองและเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำของครูด้านวิชาการได้ ซึ่งนักการศึกษาและหน่วยงานได้กำหนดขอบข่ายของงานไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อ้างถึงใน เพ็ญราเพช น้อยอำ, 2543 : 20-21) ได้สรุปขอบข่ายของงานบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไว้ 3 ลักษณะคือ

1. การจัดกระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของงานที่จะก่อให้เกิด ประสิทธิภาพต่องานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ ได้แก่

1.1 การวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนจำเป็นต้องวางนโยบายในการปฏิบัติงาน วิชาการ จัดระบบงาน กำหนดวิธีการ จัดบุคลากรในการปฏิบัติงาน จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้ดำเนินไปตามเป้าหมายของแผนงานและ โครงการ การวางแผนงานจำเป็นต้องระดมสรรพ กำลังในโรงเรียน ได้แก่ คณะครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและ โครงการ

1.2 การติดตามผลการปฏิบัติตามแผนงานและ โครงการ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะมีปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อติดตามงานให้รู้ว่าเมื่อใดจะทำอะไร ใครเป็นคนทำ

1.3 การประเมินผล เป็นการประเมินผลระบบงานหรือแผนงานที่วางไว้ จะต้องประเมินเป็นระยะๆ และเมื่อโครงการหรือแผนงานเสร็จสิ้น เพื่อดูว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือต่ำกว่าเป้าหมาย จะได้หาทางปรับปรุงงานต่อไป

2. การจัดและพัฒนางานวิชาการ งานวิชาการที่โรงเรียนจะต้องจัดขึ้น ได้แก่

2.1 การจัดทำแผนการสอนของโรงเรียน

2.2 การจัดโครงการสอนซ่อมเสริมและโครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี

2.3 การพัฒนาการวัดผลและประเมินผล

2.4 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.5 การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนปัญหาต่างๆ

2.6 การจัดห้องสมุดโรงเรียน

2.7 การจัดสื่อการสอน

2.8 การจัดรวบรวมเอกสารการสอน คู่มือครู

2.9 การนิเทศการสอน

3. การส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการ

3.1 จัดโรงเรียน เพื่อส่งเสริมงานวิชาการ

3.2 ควบคุมครูให้ปฏิบัติงานไม่ให้ออกไปพร้อมกับส่งเสริมงานวิชาการแก่ครูให้มีความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

3.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทดลองวิธีสอนใหม่ๆ และส่งเสริมกำลังใจ

3.4 ส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ

3.5 กำหนดเวลาทดสอบ การทดสอบ การเก็บสถิติข้อมูล

3.6 การตรวจการทำงานของครูและการเขียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.7 จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือการเรียนของนักเรียน

3.8 จัดบริการเพื่อช่วยเหลืองานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การตรวจสุขภาพของนักเรียน เป็นต้น

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 5-6) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. งานการบริหารหลักสูตร

2. งานวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3. งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4. งานสนับสนุนการเรียนการสอน
5. งานห้องสมุด
6. งานแนะแนว
7. งานโสตทัศนูปกรณ์
8. งานนิเทศการศึกษา
9. งานพัฒนาวิชาการ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 17-18) ระบุขอบข่ายของงานด้านวิชาการว่า ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล

ขอบข่ายงานวิชาการใน โรงเรียนที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน หากจะสรุปให้ครอบคลุมตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้นแล้ว สามารถที่จะสรุปได้ 5 ประการ คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานด้านการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานนิเทศภายใน

การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ประการดังที่กล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้นำ กำหนดนโยบาย แก้ปัญหา และยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งยังต้องเป็นผู้นำในการปฏิบัติเพื่อกระตุ้น ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ครูอาจารย์สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลแก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง สำหรับรายละเอียดในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละด้าน สามารถจะอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1.4 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาให้นักเรียนได้เรียนรู้ พัฒนาตนเอง และเป็นการจัดหนังสือเอกสารต่างๆ ที่ผลิตขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่ครู ให้สามารถปฏิบัติการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ หลักสูตร จึงเป็น

ส่วนสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา และระบบการศึกษาจะก้าวหน้าด้วยดีย่อมต้องอาศัยหลักสูตรเป็นพื้นฐาน เพราะหลักสูตรรวบรวมกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายเข้าไว้ด้วยกันทั้งหมด เพื่อเป็นรากฐานของกระบวนการเรียนการสอน การนำหลักสูตรไปใช้จำเป็นต้องเข้าใจ และใช้อย่างถูกต้อง โดยหลักการแล้วหลักสูตรย่อมมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อความเหมาะสมกับสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ ในการดำเนินการและควบคุมกำกับกับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรได้ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้สอนในโรงเรียน ในด้านความหมายของหลักสูตรนั้นมิใช่ให้ความหมายไว้หลายประการ เช่น

กู๊ด (Good 1973 : 183) ให้ความหมายว่าหลักสูตรเป็นเนื้อหาวิชาการต่างๆ ที่รวบรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการได้อย่างแท้จริง โดยอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำที่สำคัญ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการนำเอาหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตรที่หน่วยงานระดับชาติ จัดวางไว้ไปใช้ให้เกิดผล ซึ่งผู้บริหารควรมีบทบาทและหน้าที่ตามแนวคิดของ สจ๊วต อูทรานันท์ (2527 : 273) ว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน
2. ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆ แก่ครู
3. ดำเนินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดอบรมหรือจัด

ประชุมสัมมนา

5. ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่นๆ

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2530 : 16-19) กล่าวว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรพิจารณาถึงกิจกรรม 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การปรับเพื่อนำไปสู่การสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแม่บทกับแผนการสอนด้านจุดมุ่งหมาย เฉพาะเนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล
2. การจัดเตรียมดำเนินการ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีบทบาทในการจัดเตรียมดำเนินการ ได้แก่ จัดประชุมครูในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน จัดทำโครงการสอน กำหนดการสอน ตารางเรียน พิจารณาครูเข้าสอนตามความสมัครใจหรือผู้บริหารจัด ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน โดยยึดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และกิจกรรม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนาการสอนของครู เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนอาจจะใช้การนิเทศทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้

องศ์การ อินทร์มพรรษ์ (2531 : 173) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารในการนำหลักสูตร ไปใช้ ดังนี้

1. ต้องมีความเข้าใจหลักสูตรอย่างชัดเจนและจะต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับสื่อการเรียน และวัสดุประกอบอื่นๆ
2. ต้องเป็นผู้นำในการนำหลักสูตรมาใช้
3. ต้องเป็นผู้ที่เสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูและผูปฏิบัติงาน
4. ต้องจัดการด้านบริการการใช้หลักสูตรแก่บุคลากรในโรงเรียน
5. ต้องจัดการประชุมเพื่อวางแผนงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการจัด
ดำเนินการ

6. ต้องประสานงานการดำเนินการใช้หลักสูตร
7. ติดตามผลการปฏิบัติงานและนิเทศ
8. ประชาสัมพันธ์
9. ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

อุทัย บุญประเสริฐ (2531 : 173) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนที่กรอบจักรวาลของโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็น Blueprint ในการทำงานของนักบริหารสถานศึกษาที่ประสงค์จะใช้วิชาชีพชั้นสูงเป็นหลักในการบริหารโรงเรียน

ธำรง บัวศรี (2532 : 6) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 54-55) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ สรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนของการจัดการเรียนการสอนที่บอกทิศทางของการนำหลักสูตรไปใช้ไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอน สื่อการเรียนและการวัดผลประเมินผล

2. ข้อกำหนดต่างๆ ในหลักสูตร เนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมาย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนได้ทำความเข้าใจให้ถ่องแท้แล้ว การนำหลักสูตรไปใช้ย่อมเกิดผลดีต่อผู้เรียน ทำให้ การศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 38-40) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการ บริหารหลักสูตรของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร มีดังนี้คือ

1. ต้องศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตรของโรงเรียน
2. ต้องเป็นผู้นำในการนำหลักสูตรไปใช้
3. จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร แนวการสอน คู่มือครู แผนการสอนให้เพียงพอและครบถ้วนทุกระดับชั้นเรียน ให้พร้อมและพอเพียงที่ครูจะใช้
4. เตรียมครูให้พร้อมที่จะใช้หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่
5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ
6. จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และให้จัดทำแผนการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม เช่น การจัดตั้ง ชมรม หรือชมรมวิชาการต่างๆ ชมรมกีฬา ชมรมส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น ฯลฯ
8. จัดการด้านบริการการใช้หลักสูตรแก่ครูในโรงเรียน โดยจัดให้มีฝ่ายบริการ หลักสูตร ตลอดจนสถานที่ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน
9. นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการเยี่ยมและสังเกตการณ์สอนเป็น ครั้งคราว

ผู้บริหาร โรงเรียน นอกจากมีบทบาทและหน้าที่ในการนำหลักสูตร ไปใช้ให้เกิดผล ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแล้ว ยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอีกอย่าง คือ การพัฒนา หลักสูตร ซึ่งหมายถึงการสร้าง ปรับ ขยายหลักสูตรที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพ บุคลากร สถานที่ รวมถึงการสร้างคู่มือ การใช้หลักสูตร การกำหนดระดับมาตรฐานการใช้หลักสูตร ตลอดจนการทำประมวลการสอนและ โครงการวิชาต่างๆ ให้เหมาะสม

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรเป็นข้อกำหนดที่เป็นแบบแผน สำหรับใช้จัดการเรียนการ สอน เพื่อให้การศึกษามีเป้าหมายมุ่งสู่ทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การนำหลักสูตร ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลคือ การสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูและผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

1.5 งานด้านการเรียนการสอน

สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้น เอกซีย์ ก็สุขพันธ์ (2527 : 156-157) ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา อันได้แก่ การจัดตารางสอนของโรงเรียน การจัดครูผู้สอนประจำวิชา การสอนของครู ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเรียนการสอนต่างๆ ด้วย

นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 187) เสนอว่า การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักในการจัดการดังนี้

1. จัดให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร
2. พิจารณาการจัดตารางสอนตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา
3. จัดให้นักเรียนมีเวลาค้นคว้าตามความเหมาะสม
4. จัดให้ครูมีเวลาว่างเพื่อประชุมในแผนกวิชา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 182) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีหลักการที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. ครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนด้วยความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้มากกว่าการจำไปปฏิบัติ

2. ครูควรใช้วิธีสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้ปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้ มีความคิดวิจารณ์ญาณ และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น วิธีการสอนจะต้องแนะนำนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ การสังเกต อภิปราย ถกแถลงปัญหา มากกว่าจะทำการสอน โดยการบอกเล่าให้นักเรียนจดจำคำสอนของครู

3. เนื้อหาวิชาที่จะจัดให้นักเรียนจะต้องผสมผสานกัน และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ต่างๆ ระหว่างกลุ่มวิชาให้มากที่สุด วิธีการสอนโดยแยกความรู้ไปตามรายการวิชาแต่ละวิชานั้น นักเรียนจะได้รับประโยชน์น้อย เพราะขีดความสามารถ ของนักเรียนยังมีจำกัด จึงเป็นการยากลำบากสำหรับนักเรียนที่จะผสมผสานความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2526 : 4-5) ได้กำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนสามารถใช้เป็นหลักในการจัดหรือควบคุม กำกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีสาระสำคัญ โดยสรุปดังนี้

1. กิจกรรมการสอนที่ดีควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน แต่เดิมผู้บริหาร โรงเรียนมักจะเข้าใจว่า โรงเรียนจะได้ชื่อว่าสอนดีถ้าจะสามารถทำให้นักเรียนพัฒนาทางสติปัญญาได้ดี (เรียนเก่งทางวิชาการ) แต่ในแนวคิดใหม่นี้ถือว่า กิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อให้เด็กได้มีสุขภาพอนามัย มีความเจริญทางร่างกาย ความเคลื่อนไหว และ

ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสต่างๆ นักเรียนจะต้องได้รับการตอบสนองทางอารมณ์ได้ มีโอกาสเรียน เล่น ปั่น พุด ร้องเพลง และได้เล่า เรียนร่วมกัน เพื่อความเจริญเติบโตทางสังคมอีกด้วย

2. กิจกรรมการสอนที่ดีควรเร้าให้ผู้เรียนแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน จากข้อความนี้จึงแปลได้ว่า ครูจะไม่ยืนสอนให้นักเรียนนั่งอ่าน เขียน ฟังแต่อย่างเดียวเท่านั้น ครูจะต้องหาสื่อการสอนต่างๆ มาเร้าให้นักเรียนได้แสดงออกและร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม การจัดสถานการณ์จำลอง การเล่นเกม การอ่านแผนที่ แผนที่ แผนภูมิ สถิติ และกราฟ การอภิปราย การแข่งขันแก้ปัญหา เหล่านี้เป็นตัวอย่างกิจกรรมที่จะทำให้นักเรียน ได้เรียนด้วยวิธีที่ถูกต้อง และทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่าง ตัวนักเรียนด้วยกันเอง

3. กิจกรรมการสอนที่ดีควรให้โอกาสและเห็นความสำคัญของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน ในการสอนแต่ละชั่วโมงครูจะต้องได้สื่อสารสัมพันธ์กับนักเรียนทุกคนในชั้น มิใช่สนใจแต่นักเรียนที่นั่งข้างหน้า เด็กที่ตอบคำถามเก่ง หรือเด็กที่มีปัญหาบางคนเท่านั้น การแสดงอุปกรณ์ การสอนอย่างใดอย่างหนึ่งควรให้ได้มองเห็นกันทั่ว ได้ทำการทดลองอย่างทั่วถึงกัน การจัดกิจกรรมใดๆ ควรให้นักเรียนหลายคนได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การเรียน ตาม การให้ออกมาแก้ปัญหาหรือแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่ง ควรผลัดเปลี่ยนเรียกนักเรียนให้ครบทุกคน ถ้ามีกิจกรรมมากพอ ไม่ควรทอดทิ้ง ให้เด็กคนใดคนหนึ่งรู้สึกว่าคุณเองไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในชั่วโมงนั้นๆ หรือหันไปสนใจเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน

4. กิจกรรมการสอนที่ดีควรฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ ครูจะไม่เป็นผู้บอกทุกสิ่งทุกอย่างแก่นักเรียนตลอดไป แต่ครูจะให้นักเรียนได้ร่วมปรึกษาหารือกันในการหาวิธีการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ ภาพ แผนที่ และแหล่งวิทยาการต่างๆ มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม เพื่อร่วมกันหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการหลายๆ วิธี คุณสมบัติที่ได้จากการฝึกฝนเช่นนี้ จะคิดตัวนักเรียนไปเพื่อเป็นคนที่จะรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาได้

5. กิจกรรมการสอนที่ดีนั้นควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง ในการจัดกิจกรรมแต่ละชั่วโมง นอกจากครูควรจะนำกิจกรรมหลัก เช่น การบรรยาย อภิปราย ค้นคว้า อ่าน เขียน ทำแบบฝึกหัด ครูควรมีกิจกรรมสลับ เช่น การเล่านิทาน การฟัง และร้องเพลง การเล่นเกม การแข่งขัน การปรบมือ เป็นต้น การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ดูสดใส ร่าเริง จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกอิสระ และไม่รู้สึกว่าถูกบีบบังคับจนเกินไป แต่ทั้งนี้ก็ต้องไม่ลืมที่จะให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองด้วย

หวน พันธุ์พันธ์ (2528 : 47) เน้นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่า ผู้บริหารพึงมีบทบาทสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มวิชาอย่างเท่าเทียมกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกระตุ้นให้ครูผู้สอนเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากการบอก การเล่า การบรรยาย หรือยึดยึดความรู้ให้นักเรียน มาเป็นจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการค้นคว้า การทำงานกลุ่ม การอภิปรายมากขึ้น

บุญมี ยอดเณร (2529 : 157) ให้ทัศนะงานการเรียนการสอนว่า เป็นการเอาหลักสูตรที่กำหนดไว้มาปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งผลของการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำคัญในการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดระบบที่ดีจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน และเป็นปัจจัยในการช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กิติมา ปรีดีดิติก (2532 : 69-70) ได้อธิบายความสำคัญของงานการเรียนการสอนว่า ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่รับผิดชอบโรงเรียน จึงจำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีสอน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องติดตามอย่างใกล้ชิด และให้คำแนะนำหรือวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้น วิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนมีองค์ประกอบอยู่ 2 ประการ คือ

1. การนิเทศการสอน เป็นงานที่สำคัญที่จำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน เพราะจะเป็นการส่งเสริมการทำงานในหน้าที่ของครูให้ดีขึ้น อันส่งผลต่อคุณภาพ การเรียนการสอนของโรงเรียน
2. การฝึกฝนอบรม เป็นกิจกรรมที่ควรจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน และการทำงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการแสวงหา และให้ได้รับความรู้วิชาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ

สรุปได้ว่า งานด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจะดำเนินการหรือควบคุม กำกับ การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการและวิธีการต่างๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดให้นักเรียนได้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมให้นักเรียน ได้ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการหรือกิจกรรมการเรียนการสอนหลายๆ วิธี เน้นกระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียน ได้ร่วมกันคิดร่วมกันเรียน ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา

1.6 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ยีนดี เงินสะอาด (2528) กล่าวว่า งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนเกิดความสนใจ และเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว งานนี้ประกอบด้วยปัจจัย 2 ประการ คือ เอกสารหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ซึ่งหมายถึง วัสดุครุภัณฑ์และเครื่องมือต่างๆ ที่เป็นประเภทถาวรและสิ้นเปลือง ที่จำเป็นต้องใช้

ความสำคัญของงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 62) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสื่อการเรียนการสอนและวัสดุประกอบหลักสูตร สรุปได้ว่า วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนการจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อ บริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ แก่ครู กระตุ้นให้ครูใช้บริการเพื่อประโยชน์ในการให้การศึกษาแก่นักเรียน และการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ และนำไปใช้ให้เกิดผลอย่างสูงสุด

อุปกรณ์การสอนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน จัดเป็นสื่อการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เร้าใจให้สนใจเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ตรง เป็นการพัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีการ แนวความคิด อุปกรณ์ และเครื่องมือใหม่ๆ มาใช้เพื่อแก้ปัญหาการศึกษาโดยครอบคลุมเรื่องสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การทำเอาเครื่องมือและอุปกรณ์ใหม่ๆ ประเภท Hardware มาใช้
2. การประดิษฐ์สื่อการสอนนวัตกรรมแนวใหม่
3. การใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ ที่หลากหลาย

อิริคสัน (Erickson 1968 : 10-12) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานของผู้บริหารเกี่ยวกับงานด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

การปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่ในการจัดหา จัดบริการ และส่งเสริมการสอนให้ครูรู้จักใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับแผนการสอน และคู่มือครูต่างๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ธำรง บัวศรี (2532 : 219) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีหลักในการเลือก สื่อ การเรียนการสอน คือสื่อการเรียนการสอนจะต้องสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย พื้นฐาน ประสบการณ์ของผู้เรียน และต้องหาง่ายด้วย ทั้งยังได้เสนอแนวความคิดในการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ตรวจสอบและศึกษาอย่างละเอียดว่าสื่อที่ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีคุณสมบัติอย่างไร มีวิธีใช้อย่างไร มีสิ่งใดที่ควรระมัดระวัง หรือต้องเตรียมการก่อนล่วงหน้า
2. เตรียมสื่อที่ใช้ให้พร้อม รวมทั้งสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการใช้
3. อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อนว่าเหตุผลใดจึงใช้สื่อดังกล่าว โดยเฉพาะให้ผู้เรียนมองเห็นว่าสื่อที่นั้นจะช่วยให้เข้าใจเรื่องอะไร หรือตอบปัญหาใด
4. การใช้สื่อต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเวลาและต้องใช้อย่างคล่องแคล่ว
5. หลังจากการใช้สื่อจะต้องมีการทบทวนและสำรวจดูว่าผู้เรียนได้รับข้อมูลความรู้และความคิดใหม่ๆ ตามที่คาดไว้หรือไม่

กล่าวโดยสรุปว่า งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรชนิดต่างๆ ให้เพียงพอตามสภาพของโรงเรียน กระตุ้นให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาทำความเข้าใจ แล้วใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ส่วนบทบาทที่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ตามโครงสร้างของหลักสูตร มีระบบการจัดเก็บ บำรุงรักษา และการนำไปใช้ที่มีประสิทธิภาพทั้งยังจะต้องส่งเสริมให้ครูอาจารย์ผลิตสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นใช้เองได้ด้วย

1.7 งานวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่จะตรวจสอบว่านักเรียนได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการเพียงใด ผลจากการวัดผลและประเมินผล จะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง และจุดอ่อนในด้านต่างๆ ได้ ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และสามารถบริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรสุดา บุญยไวโรจน์ (2526 : 254) กล่าวว่า การวัดผล (Measurement) และการประเมินผล (Evaluation) มีกระบวนการที่แตกต่างกัน แต่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน การวัดผล หมายถึง กระบวนการที่ได้มาซึ่งตัวเลข จำนวน หรือปริมาณใดปริมาณหนึ่ง โดยอาศัยเครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบทดสอบ เป็นต้น การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่นำเอาผลการวัดมาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วตัดสินออกมาว่า สูง ต่ำกว่าเกณฑ์ หรือเก่ง อ่อน ปานกลาง เป็นต้น

การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังการวัดผล กล่าวคือ เมื่อวัด ได้ปริมาณแล้ว มักอยู่ในระดับใด การประเมินที่ดีขึ้นอยู่กับ การวัดผลที่มีประสิทธิภาพ และวิจารณ์ญาณที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้องของผู้ประเมิน

หลักการวัดผลการศึกษาตามทัศนะของภัทรา นิคมานนท์ (2527 : 5-6) ได้ให้ความเห็นเชิงเสนอแนะไว้ว่า การวัดผลการศึกษาจะมีประสิทธิภาพและได้ผลตามจุดมุ่งหมายควรปฏิบัติดังนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการวัดแต่ละครั้ง ถ้าผลการวัดไม่ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดแล้ว ผลของการวัดจะไม่มี ความหมายและก่อให้เกิดความผิดพลาดในการนำไปใช้ต่อไป ในการวัดผลถ้าจุดมุ่งหมายทางการศึกษาต่างกัน แบบทดสอบก็จะแตกต่างกัน วิธีการใช้แบบทดสอบก็ย่อมต่างกัน ความผิดพลาดที่อาจทำให้การวัดไม่ตรงกับวัตถุประสงค์มีหลายประการ คือ

1.1 ไม่เข้าใจในคุณลักษณะที่ต้องการวัด นั่นคือ ผู้วัดมีความเข้าใจในสิ่งที่ จะวัดไม่แจ่มแจ้งเพียงพอ หรือเข้าใจสิ่งที่จะวัดผิด ทำให้การให้ความหมายหรือคำจำกัดความของสิ่งที่ จะวัดนั้น ไม่ตรงตามต้องการ อันเป็นผลส่งให้การวัดผลคลาดเคลื่อน ไปจากวัตถุประสงค์ได้

1.2 ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับตัวแปรที่จะวัด การเลือกใช้เครื่องมือเป็น เรื่องสำคัญสำหรับนักวัดผลอย่างมากเพราะการใช้เครื่องมือถูกต้องเหมาะสม ย่อมทำให้การวัดอาจ ทำให้ขาดความเชื่อถือได้

1.3 วัดได้ไม่ครบถ้วน การวัดที่ดีต้องวัดคุณลักษณะได้ครอบคลุมครบถ้วน ตามลักษณะของตัวแปรนั้นๆ การวัดเพียงบางส่วนหรือเพียงบางองค์ประกอบย่อมทำให้ผลการวัด นั้นคลาดเคลื่อน ไม่แน่นอน และไม่สามารถสรุปผลได้อย่างมั่นใจ

1.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่เหมาะสม ในบางครั้งผู้วัดผลมีความรู้ในสิ่งที่ จะวัดเป็นอย่างดี รู้วิธีที่ถูกต้องและมีเครื่องมือที่ดี มีความเที่ยงตรง สามารถวัดได้ครอบคลุมในสิ่งที่ จะวัดแต่กลับ ไปเลือกวัดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ถูกต้อง หรือกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีคุณลักษณะนั้นๆ ผลของ การวัดก็ย่อมไม่ถูกต้อง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

2. ใช้เครื่องมือที่ดีมีคุณภาพ ผลของการวัดจะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณภาพ หากเครื่องมือไม่ดีพอแล้วการวัดนั้นก็ให้ผลที่ไม่เกิดคุณค่าใดๆ

3. มีความยุติธรรม การวัดผลการศึกษาซึ่งจัดได้ว่าเป็นการวัดตัวแปรทางด้าน จิตวิทยาหรือทางสังคมศาสตร์นั้น จะได้ผลดีต้องมีความยุติธรรม สิ่งที่ถูกวัดจะต้องอยู่ภายใต้ สถานการณ์ที่เป็นไปเหมือนกัน ไม่มีการลำเอียงหรือเลือกที่รักมักที่ชัง

4. แปลผลได้ถูกต้อง การวัดผลทุกครั้งผลที่ได้ออกมาย่อมเป็นตัวแทนของจำนวนหรือระดับของคุณลักษณะที่ต้องการวัดนั้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผลของการวัดมักออกมาในรูปของคะแนนหรืออันดับที่ แล้วจึงนำผลนั้นไปอธิบายหรือเปรียบเทียบกัน จึงจะทำให้ผลการวัดนั้น มีความหมายการวัดผลนั้นจึงจะเกิดประโยชน์ การแปลผลได้ผลดีมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ในการแปลผลว่าสมเหตุสมผลมาน้อยเพียงใด โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่มีอยู่แล้ว และการแปลผลโดยทำไปเปรียบเทียบกับคนอื่นหรือผลงานอื่นๆ ที่ วัดคุณลักษณะเดียวกันซึ่งการเปรียบเทียบเหล่านี้จะมีความหมายเพียงไร ขึ้นอยู่กับหน่วยของการวัดหรือมาตรการวัดเป็นสำคัญ

กิตติมา ปรีดีคิลก (2532 : 73) กล่าวเน้นว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องติดตามดูแลการสอน โดยให้ครูได้ดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำการวัดผลให้ถูกต้องแม่นยำด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยดูแล ส่งเสริมให้การวัดผลและการประเมินผลเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาของนักเรียน ดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล เช่น ประเภทของข้อสอบหรือเครื่องมืออื่นๆ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ แบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบต่อผู้บังคับบัญชา
2. จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็น เช่น หมึกพิมพ์ กระดาษอัดสำเนา
3. ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดสร้างข้อทดสอบ และควร ได้มีโอกาสศึกษาติชมข้อสอบที่ครูออก
4. เป็นผู้ที่ทราบถึงระเบียบและควบคุมการสอบให้ปฏิบัติในแนวเดียวกันได้
5. เมื่อสอบเสร็จแล้วควรทำรายงานประเมินผลการสอบ โดยให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อหาทางแก้ไขในโอกาสต่อไป

พิสมัย ถิณะแก้ว (2540 : 130-131) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ดังนี้

1. ด้านตัวผู้เรียน
 - 1.1 ให้ผู้เรียนทราบความสามารถของตนเอง จะได้หาทางปรับปรุงพัฒนาตนเองต่อไป
 - 1.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเล่าเรียน
 - 1.3 ให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้
2. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน
 - 2.1 เป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวหน้า ตามระดับตามความสามารถของตน

2.2 เป็นแนวทางให้ครูทราบประสิทธิภาพการสอนของตนเอง

2.3 ทำให้ครูทราบถึงความสนใจ ทักษะคติ สภาพทางอารมณ์ สังคมและความต้องการของผู้เรียน

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนใช้เป็นแนวทางประกอบ เช่น การพิจารณารับนักเรียนเข้าใหม่ การจัดชั้นเรียน การเลื่อนชั้น และการจัดกลุ่มในห้องเรียน

2.5 ผู้บริหารโรงเรียนนำผลจากการวัดผลประเมินผลการเรียน เพื่อใช้ניתเทศการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงและแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

จากที่กล่าวถึง งานด้านการวัดผลและประเมินผลพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่จะวัด ร่วมมือกับครูประเมินผลการเรียน โดยยึดเกณฑ์การประเมินที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการวัดผลการเรียน ตลอดจนแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือกันพัฒนาเด็ก

1.8 งานนิเทศภายใน

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้บริหารและครูอาจารย์ในสถานศึกษามีความจำเป็นต้องได้รับความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูอาจารย์ทางด้านวิชาการ และช่วยให้งานวิชาการที่ถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และเพื่อให้เกิดประโยชน์กับกับนักเรียนมากที่สุด คือ การนิเทศการศึกษา

พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 254) ได้เน้นว่า การนิเทศการสอนเป็นงานสำคัญที่ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น ความสำเร็จจะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารว่า จะวางมาตรการวิธีการ รวมทั้งภาวะความเป็นผู้นำที่จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงเท่าที่ความสามารถของคณะครูในโรงเรียนจะอำนวยให้เป็นไปได้

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 137-138) ให้พิจารณาเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่ผู้นิเทศภายในสามารถดำเนินการได้ว่า ถ้าจะจัดกลุ่มของประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศ อาจพิจารณาได้จากกลุ่มกิจกรรม ต่อไปนี้

1. การเยี่ยมเยียนและสังเกตการณ์ (Visitation and Observation) โดยมีวัตถุประสงค์ ที่แน่นอน มีการเตรียมการและมีการปรึกษาหารือหลังการเยี่ยมสังเกตการณ์
2. การให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม (Individual or Group Conference) การนิเทศตามคำร้องขอ (On-call or Requested Supervision) หรือการนิเทศแบบคลินิก
3. การส่งผู้รู้ผู้ชำนาญการหรือผู้ที่มีประสบการณ์สูงกว่าโดยเฉพาะเรื่อง ไปพบปะแลกเปลี่ยนและร่วมมือในการให้คำปรึกษาหารือในการปฏิบัติการเรียนการสอน หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานในลักษณะที่เรียกว่า Expert Visitation
4. การจัดให้มีการเยี่ยมเยียนกันเองในแวดวงงานเดียวกัน (Inter Visitation) จากผู้อื่นแหล่งอื่นซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน
5. การประชุม โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การประชุมปรึกษาหารือ (Conference) การประชุมอภิปราย(Discussion) และการประชุมระดมความคิด (Brain-Storming) การประชุมแบบรับฟังคำบรรยาย(Lecture) การประชุมประจำปี ประจำวง (Convention) การสัมมนา (Seminar) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น
6. สาธิตวิธีปฏิบัติ (Demonstration) เฉพาะเรื่อง เฉพาะวิธี
7. การนิเทศโดยผ่านการเผยแพร่ผ่านอุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เอกสารเผยแพร่ คู่มือ คำแนะนำเฉพาะ นิทรรศการ ป้ายนิเทศ เทปเสียง วีดีโอเทป ภาพยนตร์ บทเรียนทางโทรทัศน์หรือวิทยุ บทเรียนของมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น
8. การส่งผู้ปฏิบัติไปศึกษา ไปฝึกซ้อม หรือไปฝึกปฏิบัติในโครงการต่างๆ
9. การให้มีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนในลักษณะผู้ร่วมงานหรือคณะทำงาน (Committee or Taskforce Member) แล้วให้เรียนรู้กันไปพร้อมกับการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้อำนาจของหัวหน้าคณะ หรือผู้บริหารโรงเรียน

สุทนต์ ศรีไสย์ (2536 : 34) ได้กล่าวถึงความสำคัญองงานนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ คิมบอล ไวล์ (Kimball Wiles, 1976) กล่าวถึงความสำคัญองงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนว่า เป็นการแนะนำ วางแผน ปรึกษาหารือร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกคน

เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และดีเอ็ม เดไซ (D.M. Desai, 1963) กล่าวสนับสนุนว่าผู้บริหารโรงเรียนคือผู้นิเทศที่พร้อมจะให้คำแนะนำช่วยเหลือครูให้มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกรูปแบบ

งานนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงงานของบุคลากรในโรงเรียน และมีความสำคัญต่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน (Improving Student Learning) สรุปได้ว่า ครูเป็นทัพหน้าของความสำเร็จทางการสอน ในขณะที่งานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นทัพหลังที่จะช่วยสนับสนุนในด้านของความรู้และทักษะให้กับครูนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จากความคิดดังกล่าวสรุปว่า งานด้านกรนิเทศภายใน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำได้ หรือมอบหมายให้คณะทำงาน ซึ่งเป็นบุคคลภายในได้บังคับบัญชาของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการ ผู้นิเทศภายในสามารถจะเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศหลายๆ รูปแบบตามสภาพปัญหา และความต้องการของผู้รับการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศภายในเลือกใช้จะต้องสนองจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้นำ กำหนดนโยบายทางด้านการศึกษา แก้ปัญหา และยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งยังต้องเป็นผู้นำในการปฏิบัติเพื่อกระตุ้น ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ครูอาจารย์สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลแก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง

2. แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวคิดในการประกันคุณภาพศึกษามีจุดเริ่มต้นจากภาคอุตสาหกรรม เพราะในภาคอุตสาหกรรมมีผลผลิตที่เป็นรูปธรรมชัดเจน รวดเร็ว และผลผลิตของภาคอุตสาหกรรม ต้องแข่งขันในตลาดโลก ผลผลิตจึงต้องมีคุณภาพ และได้มาตรฐานในระดับสากลเป็นที่ยอมรับของลูกค้ำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยังถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะการดำเนินการ โดยหน่วยงานที่อยู่ในสายบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยม และประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายแนวคิด ดังนี้

กรมวิชาการ (2539 : 3) การประกันคุณภาพ เป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

เริงชัย จงพิพัฒนสุข (2543 : 21) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับรองว่าสถานศึกษาจะดำเนินการจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ คุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้เรียกว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544 : 4) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2546 : 5) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ก็คือ การประกันว่าระบบการศึกษาเองจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพคนไทยให้เป็นไปตามที่เราต้องการ

กล่าวโดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษา อย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหารจัดการ โดยมีการควบคุม คุณภาพ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้การศึกษาเป็นเลิศ และเพื่อให้มั่นใจได้ว่า การศึกษาจัดให้ผู้เรียน และชุมชนเป็นที่ต้องการ เป็นที่ยอมรับของสังคม และเป็นไปตามมาตรฐาน ที่กำหนด

2.2 การประกันคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของชาติตั้งแต่ การศึกษา ขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ จะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่กำหนดไว้ คือ ให้เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้นักเรียนมีความสุข มีคุณธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดชีวิตด้วยตนเอง จัดให้มีมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและระบบการประเมินและประกัน คุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้ได้มีมาตรฐานเป็นเลิศ กระทรวงศึกษาธิการจึง ได้กำหนดหลักการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2540 : 2) โดยมีรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

2.3 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง ความมั่นใจว่าผลผลิตทางการศึกษาจะมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม จึง ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) ประกอบด้วย
 - 1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต
 - 1.2 การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน ประกอบด้วย การพัฒนา บุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ระบบการบริหารและการจัดการ
2. การตรวจสอบและการสร้างมาตรฐานคุณภาพ (Quality Audit and Intervention) เป็นกระบวนการติดตาม ประเมินความก้าวหน้าของสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 การตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) เป็นการประเมินความก้าวหน้า และรายงานผลต่อประชาชน
 - 2.2 การตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 2.3 การแสวงหาแนวทางเพื่อปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่คุณภาพไม่ถึง เกณฑ์มาตรฐาน (Quality Intervention)

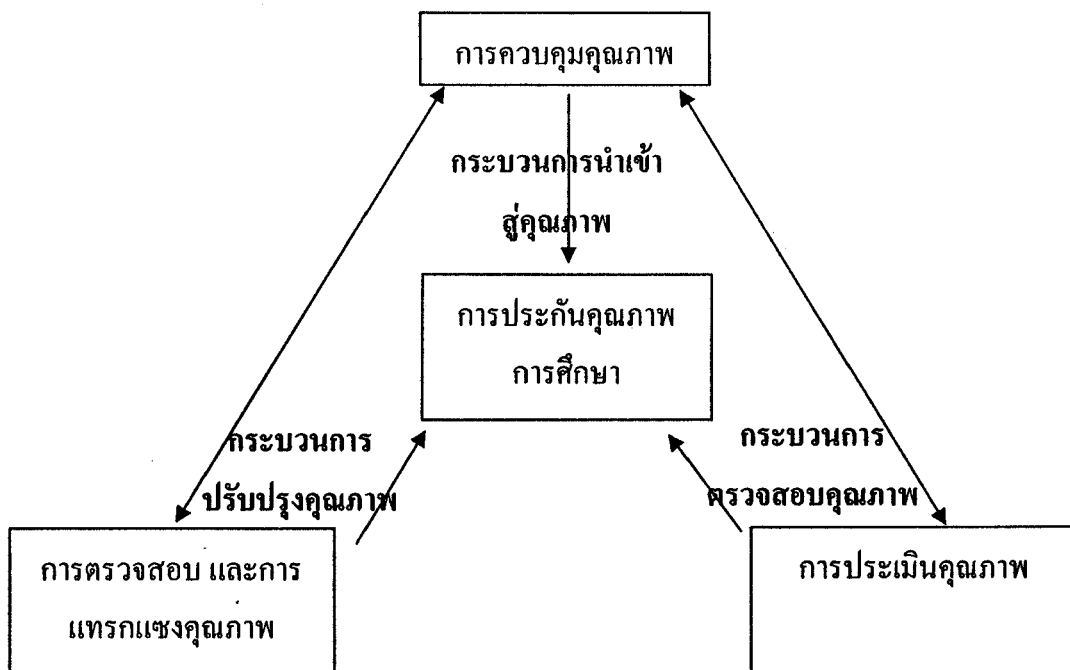
3. การประเมินคุณภาพ(Quality Assessment) คือกระบวนการตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา (Review)

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Accreditation)

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Quality Evaluation)

สรุปจากแนวคิดข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมี 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การ ตรวจสอบการสร้างมาตรฐานคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ขั้นตอน
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 4

2.4 การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา โรงเรียนจะต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน นั่นคือ ผลผลิตต้องตอบสนองลูกค้าและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ในด้านการบริหารต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจในรูปแบบของคณะกรรมการ โรงเรียน โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรวมทั้งมาตรฐานด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ ในด้านผลผลิตโรงเรียนจะต้องกำหนดมาตรฐานโดยคณะกรรมการโรงเรียนเมื่อได้มีการจัดการศึกษาจนนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ก็จะมีกำหนดมาตรฐานให้สูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงมาตรฐานระดับจังหวัดและมาตรฐานระดับชาติ นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย และนำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปธรรม

คุณภาพที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญ คือ คุณภาพของผลผลิต แต่การที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตที่ลูกค้าพอใจขึ้น จะต้องมาจากคุณภาพของกระบวนการ (Process Quality) และคุณภาพของบุคลากร (Human Quality) กระบวนการที่มีคุณภาพ และคนที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพได้ และกระบวนการที่มีคุณภาพจะต้องเป็นกระบวนการที่ครบวงจร คุณภาพของคนต้องได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้ทำงานอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ รู้ถึงวิธีทำงานที่ถูกต้องและจะต้องพัฒนาคุณภาพคนในลักษณะที่สร้างบรรยากาศของการรักการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งจะทำให้มีการปรับปรุงงาน และพัฒนาเทคโนโลยีด้วยตนเอง มีมูลค่าเพิ่มอยู่ในตัว

แนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกได้ 2 ระดับ

1. ระดับ Accountability นั้นหมายถึง โรงเรียนมีระบบการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ที่สร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งเป็นลูกค้าว่าผู้จบการศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ในระดับนี้ผู้ปกครองและชุมชน จะเป็นผู้ยอมรับในคุณภาพของผู้จบการศึกษา โดยผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบคณะกรรมการ โรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (ธรรมนูญโรงเรียน) ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจ

2. ระดับ Accreditation นั้นหมายถึง โรงเรียนมีระบบการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ที่สร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ลูกค้า ว่าผู้จบการศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีองค์กรภายนอกเป็นผู้รับรองมาตรฐานการศึกษา

บทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งจะต้องดำเนินการตามภาระงาน ดังนี้ (สมศักดิ์ สิ้นธุระ-
เวชญ์ 2541 : 35-36)

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) ดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน

1) จัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จากมาตรฐานกลาง โดยคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชน

2) จัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของโรงเรียน โดยมีองค์ประกอบของระบบการจัดการศึกษา เลือกสรรตัวแปรด้านกระบวนการที่สามารถนำไปสู่คุณภาพนักเรียนได้ รวมทั้งวิเคราะห์ภารกิจและขอบข่ายงานการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3) จัดทำแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้ปฏิบัติในองค์กร มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

1) พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กระตุ้น จูงใจให้ผู้ร่วมงาน รู้จักและรักการเรียนรู้อยู่เสมอ เน้นให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม เพื่อการสร้างสรรค์ปรับปรุง สิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น

2) สร้างจิตสำนึกของผู้ร่วมงานให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา และเป็นหน้าที่ของทุกคน

3) เป็นสมาชิกชมรมทางวิชาการของจังหวัดและเป็นเครือข่าย ศูนย์วิทยบริการ

4) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการเรียนการสอน

5) จัดทำธรรมเนียมโรงเรียน

6) บริหารให้มีคุณภาพ (Quality Management) มุ่งเน้นผลผลิต (นักเรียน) ที่ต้องการสนองความต้องการของลูกค้า

7) ควบคุมคุณภาพและประเมินตนเองในทุกๆ กิจกรรมของกระบวนการ บริการ และกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้วงจรควบคุมคุณภาพ (Quality Control Circle) PDCA ของเดมมิ่ง

8) มีการทำงานเป็นมาตรฐาน โดยควบคุมกระบวนการตามเอกสารคู่มือ 3 ระดับที่จัดทำขึ้น ดังนี้ คือ คู่มือนโยบาย คู่มือขั้นตอนการทำงาน/แนวปฏิบัติ/วิธีการ และคู่มือการทำงาน/แผนการสอน

9) ต้องให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม (Total Participation) เพื่อให้พลังที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของทุกคน ร่วมกันพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และความต้องการที่เปลี่ยนแปลง

10) มีการทำงานเป็นคณะทุกระดับเน้นให้ทุกคนมีอำนาจตัดสินใจซึ่งจะส่งผลให้ปรับปรุงและสร้างขวัญกำลังใจ และเจตคติที่ดี

11) การพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน

12) ระดมความร่วมมือจากชุมชน และเอกชน

2. การตรวจคุณภาพ หรือการทบทวนคุณภาพภายใน (Internal Audit or Internal School Review)

2.1 โรงเรียนทบทวนคุณภาพภายใน ด้านคุณภาพโรงเรียน ด้านคุณภาพการสอน ทุกปีโดยการประเมินตนเอง

2.2 นำผลการทบทวนมาดำเนินการพัฒนา และปรับปรุงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา โรงเรียนควรกำหนดให้มีการประเมินความก้าวหน้าและประเมินผลเมื่อสิ้นสุด โครงการของโรงเรียนในทุกๆ แผนงานแล้วนำผลมาพัฒนาปรับปรุงงานต่างๆ ของโรงเรียนอย่างได้ผลการประเมินผลที่ดี สามารถบ่งบอกถึงผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องบ่งบอกถึงระดับความมั่นใจและความพึงพอใจของโรงเรียนและชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541: 54) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. สร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. สร้างความตระหนักในเรื่องคุณภาพ โดยสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของทุกคนในโรงเรียน

3. จัดทำธรรมนูญโรงเรียนโดยกำหนดเป้าหมาย และสร้างพันธกิจร่วมกันภายในกำหนดเวลาที่แน่นอน

4. จัดทำแผนยุทธศาสตร์

5. กำหนดดัชนีความสำเร็จของบุคลากรทุกระดับและทุกคน

6. ทำแผนให้เกิดผลทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดทำคู่มือการดำเนินงานสำหรับทุกคน
7. ติดตาม กำกับ การดำเนินงานโดยให้มีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ
8. เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน โดยเน้นให้นักเรียนเรียนรู้วิธีเรียนและสร้างความรู้ด้วยตนเอง
9. มีระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน ครู เป็นรายคน ทั้งในเชิงกายภาพและคุณภาพ ที่เป็นปัจจุบันและสะดวกแก่การนำไปใช้
10. ร่วมมือกับคณะตรวจสอบภายนอก (นิเทศ 100%) และใช้กระบวนการตรวจสอบภายนอกให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนสูงสุดในทุกด้าน
11. ใช้กระบวนการประเมินตนเองและการตรวจสอบภายนอก เพื่อทบทวนคุณภาพประสิทธิภาพของการดำเนินงานที่ผ่านมาทุกปี หรือทุก 3-5 ปี ส่งเสริมจุดเด่นของโรงเรียนและพัฒนาปรับปรุงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องที่ยังเหลืออยู่ โดยขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
12. รายงานต่อสาธารณชนและต้นสังกัด เพื่อประกาศความสำเร็จของโรงเรียน และเพื่อขอการสนับสนุนร่วมมือในปีต่อไปหรือระยะต่อไป
13. บริหารโดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายใหม่ให้สูงขึ้นเมื่อวงจรเดิมของการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายแล้ว

จากการศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียน อาจสรุปขั้นตอนหรือกระบวนการเป็น 4 ขั้นตอน คือ (1) การควบคุมและกำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษา (2) การบริหารจัดการและส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และ (4) การประเมินและรายงานคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการประกันคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ

มโนทัศน์เกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 (2546 : 3) ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผุดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด

หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

2.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.2 กำกับ ติดตาม และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลัก และครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

4.1 เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความจำเป็นอย่างเป็นระบบ และมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

4.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้
อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

4.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์
ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การ
ส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่
เป้าหมายที่กำหนดไว้

4.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

4.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน
รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากร
ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.7 กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. ให้คณะบุคคลที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้นดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และ
รายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในการตรวจสอบและ
ทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม โดยให้
ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7. ให้สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐานกำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญด้วย
กระบวนการและวิธีการที่ได้มาตรฐาน

8. ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จ
ตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมหลักฐานข้อมูลและ
ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 10 เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ
เปิดเผยต่อสาธารณชน

9. ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริม สนับสนุน
และร่วมดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

9.1 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพ

9.2 จัดให้มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้
ในวิชาแกนหลักของสถานศึกษาร่วมกันเป็นรายปีหรือเป็นรายภาค

9.3 จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญ
ด้วยกระบวนการและวิธีการที่ได้มาตรฐาน

10. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ
สถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และรายงานผลให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
ทราบ

11. ให้หน่วยงานต้นสังกัดศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับ
รูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำกับ
สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม ประเมินผลและผลุงประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในสถานศึกษา

การประเมินมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 664) ให้ความหมาย การประเมินว่า หมายถึง การ
ประมาณค่าหรือราคาเท่าที่ควรเป็น เช่น การประเมินราคา การประมาณค่า หรือผล เช่น ประเมินผล
การศึกษา ประเมินการสัมมนา

ทาบ (Taba, 1962 อ้างถึงใน นกคณ อินบา, 2536 : 14) กล่าวว่า การประเมิน
หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และตัดสินคุณค่าในการบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์ (2540 อ้างถึงใน ขวัญเรือน จำปางาม 2545 : 21) กล่าว
ไว้ว่า คำว่า “การวัดผล” กับ “การประเมินผล” โดยทั่วไปมีความหมายเหมือน กัน “การวัดผล
และประเมินผลทางการศึกษา” หมายถึง การประเมินค่าความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนต่อ
จุดประสงค์ของวิชานั้นๆ อย่างมีหลักเกณฑ์

วิจิตร วรุตขยางกุล (2524 อ้างถึงใน วงศ์เทพ โรจนถาวร, 2540 : 42) ได้นำ เสนอ
หลักเกณฑ์ของการประเมินผลที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. การประเมินผลรากฐานของความเป็นจริง และเป็นปัจจุบัน
2. ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้นำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์
ต่อไป

3. การประเมินควรทำหลายๆ ด้าน โดยให้มีน้ำหนักด้านที่สำคัญมากกว่าด้านรอง
4. ควรมีการประเมินผลหลายๆ แบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเที่ยงตรง
5. ควรมีการประเมินผลติดต่อกันไป และกระทำอย่างสม่ำเสมอ วิธีปฏิบัติเช่นนี้
จะทำให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานพยายามปฏิเสหรหน้าที่ให้พร้อมอยู่เสมอ

กรมวิชาการ (2542 : 29) กล่าวถึง สภาพความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
2. สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นระบบคุณภาพ มีมาตรฐานการดำเนินงาน มีการติดตาม กำกับงาน และทำงานร่วมกัน
3. ชุมชนมีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เข้าร่วมจัดการและส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา
4. สถานศึกษา/หน่วยงาน สถานประกอบการที่รับผู้จบการศึกษาไปศึกษาต่อหรือทำงาน มีความพึงพอใจและมั่นใจในคุณภาพของผู้จบการศึกษา

กล่าวโดยสรุป การประเมินสภาพความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการประเมินการดำเนินงานโดยเทียบหรือประเมินจากวัตถุประสงค์ของงาน หรือเทียบจากเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพที่กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก

จังหวัดตาก มีลักษณะสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นป่าไม้และภูเขา มีทิวเขาถนนธงชัย เป็นตัวแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ฝั่ง ตากฝั่งตะวันออก คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา และอำเภอวังเจ้า ตากฝั่งตะวันตก คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอพบพระ อำเภอท่าสองยาง และอำเภออุ้มผาง มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ 9 จังหวัด และ 1 ประเทศ โดยด้านทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง ด้านทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดกาญจนบุรี ด้านทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี ด้านทิศตะวันตก ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า แบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากออกเป็น 2 เขต ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากเขต 1 ดูแลสถานศึกษาในท้องที่อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา และอำเภอวังเจ้า มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 126 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากเขต 2 ดูแลสถานศึกษาในท้องที่อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 134 โรงเรียน รวมทั้ง 2 เขต มี

โรงเรียนในสังกัดจำนวนทั้งสิ้น 260 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ จำนวน 90 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษเขตอำเภอแม่สอด 28 โรงเรียน เขตอำเภอแม่ระมาด 15 โรงเรียน เขตอำเภอท่าสองยาง 18 โรงเรียน เขตอำเภออุ้มผาง 15 โรงเรียน เขตอำเภอพบพระ 13 โรงเรียน และเขตอำเภอวังเจ้า 1 โรงเรียน

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อน และยังคงเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีอาณาเขตทิศเหนือกับทิศตะวันตกติดกับประเทศสหภาพพม่า โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมยเป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ ด้านทิศใต้ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีแม่น้ำยวม และแม่น้ำเงาเป็นแนวเขตจังหวัด ด้านทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด และอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนวเขตจังหวัด แบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 เขต ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดูแลสถานศึกษาในท้องที่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอขุนยวม อำเภอปางมะผ้า และอำเภอปาย มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 144 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ดูแลสถานศึกษาในท้องที่อำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอสบเมย มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 177 โรงเรียน รวมทั้ง 2 เขต มีโรงเรียนในสังกัด จำนวนทั้งสิ้น 321 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ จำนวน 266 โรงเรียน

ลักษณะที่คล้ายคลึงกันของที่ตั้งโรงเรียนในพื้นที่พิเศษที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 2 จังหวัด ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นที่ราบสลับทิวเขาสูงชันสลับซับซ้อน มีป่าไม้หนาแน่น มีเส้นทางคมนาคมที่คดเคี้ยว บางโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน ป่าอนุรักษ์มีเส้นทางคมนาคมเป็นเส้นทางลำลองไม่สะดวกในการคมนาคมโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน นอกจากสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวจะทำให้การคมนาคมเป็นไปด้วยความยากลำบากแล้ว การติดต่อสื่อสารภายในอำเภอหรือระหว่างอำเภอก็ยังเป็นไปด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องโรคระบาดที่ชุกชุมโดยเฉพาะไข้มาลาเรีย มีปัญหาเรื่องการสู้รบตามแนวชายแดน ปัญหาเรื่องชาวไทยภูเขา และชนกลุ่มน้อยซึ่งมีหลากหลายเชื้อชาติ รวมถึงปัญหาการลักลอบขนยาเสพติดข้ามชาติ

3.2 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการสำหรับการปฏิบัติงานประจำสำนักงานในพื้นที่พิเศษ (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพบพระ, 2545 : 2)

มาตรา 6 ให้กระทรวงการคลังประกาศกำหนดสำนักงานในพื้นที่พิเศษโดยพิจารณากับส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ความยากลำบากของการคมนาคม
2. ความขาดแคลนสาธารณูปโภค สาธารณูปการ หรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ
3. ความเสี่ยงภัย
4. ความชุกชุมของโรคภัยไข้เจ็บ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

จตุพร มหาภาส และคณะ (2546 : 135-137) ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ การจัดหาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และแผนการสอน ไม่เพียงพอต่อความต้องการของครู เพราะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ทำให้หัวหน้างานเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร การเขียนแผนการสอน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ยังมีการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ไม่ทั่วถึง เพราะโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและกันดาร มีนักเรียนซึ่งมีฐานะยากจนเป็นจำนวนมาก ทำให้การจัดสรรทุนการศึกษาของรัฐไม่เพียงพอ อีกทั้งพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่บริเวณแนวชายแดนซึ่งมีการลักลอบขนยาเสพติด ดังนั้นกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของคณะครูในโรงเรียน ด้านการบริหารงานบุคลากร มีการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานตามความสนใจ และความถนัด ทำให้มีปัญหาด้านการบริหารงานบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารงานธุรการและการเงิน ในด้านการจัดการพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง แต่งบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่เพียงพอ อีกทั้งนโยบายโครงการของรัฐ ไม่สามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับโรงเรียนพื้นที่พิเศษ ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ เนื่องจากรัฐบาลได้ขยายโอกาสให้นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรมีโอกาสได้เรียนต่อกันมากขึ้น ทำให้อาคารสถานที่มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และด้านการบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ พบว่ามีปัญหาการบริหารงานชุมชนสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เพราะผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่พิเศษส่วนใหญ่มีหลากหลายชนเผ่า มีความรู้น้อย และมีฐานะยากจน จึงไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษา

ขงบุท ษะบุญธง (2548) ทำการศึกษาการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน

พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นต่างกัน 3 ระดับ พบว่าทั้งการเปรียบเทียบโดยภาพรวมและเปรียบเทียบในทุกระบบย่อยมีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน โดยสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานมากกว่าระดับช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 1-2 ตามลำดับ และพบว่าปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานคือ ส่วนใหญ่ขาดแคลนอัตรากำลังและขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประเมินคุณภาพภายใน แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ด้านการประเมินคุณภาพภายใน และดำเนินการประเมินควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

จุไร ตนานนท์ (2543) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ เห็นว่าการประเมินยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากกรรมการการศึกษาและครูเท่าที่ควร บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและการประเมินยังขาดตัวบ่งชี้ที่เป็นเกณฑ์มาตรฐาน

สมาน โปธิปิน (2545) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมด้านปัจจัย ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหาร และครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนการสอน ส่วนความพร้อมในด้านการบริหาร โรงเรียน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนเป็นแผนแม่บทของโรงเรียน สำหรับความพร้อมในด้านการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และกระบวนการกลุ่ม ส่วนที่ยังไม่พร้อมคือ งบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การจัดทำระบบการตรวจสอบประเมินตนเอง และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการกำหนดแผนการเรียน

เพ็ญราเพช น้อยอำ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการทั้ง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่ผู้บริหาร โรงเรียนมีพฤติกรรมการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก คือ งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน และผลการเปรียบเทียบพฤติ

กรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสพการณ์ในการบริหารและวุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มานะ กัลปพฤกษ์ (2543 : 110) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารเพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมี 4 ตัวบ่งชี้ ผ่านมาตรฐาน คือ 1) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วน ถูกต้องตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน ประกอบด้วยพฤติกรรมการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศหลายด้านครอบคลุมความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำข้อมูล-สารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน การให้บริการข้อมูลสารสนเทศที่สะดวกรวดเร็วทันต่อการใช้งาน ผ่านมาตรฐานตามที่เกณฑ์กำหนด 2) แผนของโรงเรียน เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับสภาพโรงเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วยพฤติกรรมการจัดการทำแผนปฏิบัติการประจำปีครบถ้วนตามภารกิจ คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 3) ระบบงานมีความชัดเจน 4) ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศในการดำเนินงานบรรลุตามแผน

วิรุฬ แสงงาม (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านนำเข้า ได้แก่ ผู้บริหารปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน และปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน

สมศักดิ์ ชาติวิรัตน์ไตร (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการ การประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม และรายชั้นตอน ทั้ง 3 ชั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และการประเมินคุณภาพการศึกษา มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษา รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยประกอบหลายด้าน คือด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านชุมชน ด้านการเรียนการสอน และด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น จะส่งผลต่อความสำเร็จในการ

ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพราะการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระบบที่สำคัญในการ พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการศึกษาของศึกษาของชาติให้บรรลุหลักสูตรที่กำหนดไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1 และ 2 และผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 356 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 356 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2549 : 12) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 186 โรงเรียน จำนวน 186 คน

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ ทั้งที่สังกัดอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมี

ลักษณะภูมิประเทศ และชุมชนไม่ต่างกันมาก การสุ่มตัวอย่าง จึงเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ ของ จังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและสภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ สถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 79 ข้อ แยกเป็น 2 ด้านคือ

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 30 ข้อ
2. ด้านระบบการประกันคุณภาพ จำนวน 49 ข้อ

ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักสภาพการดำเนินงานออกเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

สม่ำเสมอ	หมายถึง	มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
ค่อนข้างบ่อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
บางครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง
ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและพัฒนา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านระบบประกันคุณภาพ และด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน

2.2 การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามตามรายการหรือกิจกรรม รายชื่อ หรือในภาพรวมของการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
4.24 – 5.00	มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
3.43 – 4.23	มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
2.62 – 3.42	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
1.81 – 2.61	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง
0 – 1.80	ไม่ได้ปฏิบัติ

2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.3.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และ ผลงานวิจัยต่างๆ

2.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และการ สร้างข้อคำถามเป็นเครื่องมือวิจัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา

2.3.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบข้อคำถามเพื่อแก้ไขให้เหมาะสม

2.3.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของ เนื้อหา (Content Validity)

2.3.5 นำผลการตรวจสอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมา พิจารณาปรับปรุงคำถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงพัฒนา

2.3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา 40 คน

2.3.7 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม มาประมวลเพื่อวิเคราะห์ความ เที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ปรากฏค่าความ เที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช เพื่อขอความร่วมมือนำไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ผู้บริหารตอบ แบบสอบถาม

3.2 ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 เพื่อ ประสานในการตอบแบบสอบถามและการส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัย แบบสอบถามและบันทึก ขอความอนุเคราะห์ส่วนหนึ่งผู้วิจัยนำไปยังสถานศึกษาและขอรับคืนด้วยตนเอง

3.3 ประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจัดทำหนังสือขอ ความอนุเคราะห์ส่งทางไปรษณีย์

4. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ช่วงระยะเวลาที่ส่งแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 21 กันยายน ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2550

4.2 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 183 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.4

4.3 ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้ง 183 ชุด พบว่าทุกชุดมีความ สมบูรณ์ของข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.2 วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

5.2.1 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย โดยใช้ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, S.D.) ในการ อธิบายลักษณะพื้นฐานของข้อมูล

5.2.2 การวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การทดสอบสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ และเพื่อประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบแบบสอบถามพบว่าได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 183 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระบบประกันคุณภาพ

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	158.00	86.30
หญิง	25.00	13.70
รวม	183.00	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีร้อยละ 86.30 และเพศหญิง ร้อยละ 13.70

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 30 ปี	8.00	4.40
30 – 39 ปี	37.00	20.20
40 – 49 ปี	89.00	48.60
50 ปีขึ้นไป	48.00	26.20
รวม	183.00	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 40 – 49 ปี มีร้อยละ 48.60 รองลงมาอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.20 อายุระหว่าง 30 – 39 ปี ร้อยละ 20.20 และอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 4.40

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
5 – 10 ปี	28.00	15.30
11 – 15 ปี	32.00	17.50
16 – 20 ปี	33.00	18.00
20 ปีขึ้นไป	90.00	49.20
รวม	183.00	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุราชการ 20 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 49.20 รองลงมาอายุราชการระหว่าง 16-20 ปี ร้อยละ 18.00 อายุราชการระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 17.50 และอายุราชการระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 15.30

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ปริญญาตรี	74.00	40.40
สูงกว่าปริญญาตรี	109.00	59.60
รวม	183.00	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 59.60 และวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 40.40

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป ด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
5 – 10 ปี	87.00	47.50
11 – 15 ปี	24.00	13.10
16 – 20 ปี	32.00	17.50
21 ปีขึ้นไป	40.00	21.90
รวม	183.00	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 5-10 ปี มีร้อยละ 47.50 รองลงมา 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 21.90 ระหว่าง 16-20 ปี ร้อยละ 13.10 และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 13.10

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	3.82	0.74	ค่อนข้างบ่อย
ด้านหลักสูตร	3.73	0.71	ค่อนข้างบ่อย
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.92	0.73	ค่อนข้างบ่อย
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.76	0.73	ค่อนข้างบ่อย
ด้านการนิเทศและพัฒนา	3.86	0.70	ค่อนข้างบ่อย
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.90	0.67	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.84	0.72	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อยในทุกด้าน โดย

ในด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.92) และด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.73)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ จำแนกเป็นรายชื่อ

การบริหารงานวิชาการ (แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา	3.97	0.57	ค่อนข้างบ่อย
มีการจัดหาเอกสารหลักสูตรคู่มือการใช้หลักสูตรเพียงพอกับความต้องการของครู	3.87	0.71	ค่อนข้างบ่อย
มีการจัดครูเข้าสอนประจำวิชาตรงตามกับวุฒิและความถนัด	3.78	0.96	ค่อนข้างบ่อย
มีการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับครูและนักเรียนอย่างพอเพียง	3.66	0.84	ค่อนข้างบ่อย
มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน	3.83	0.64	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.82	0.74	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ด้านแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.97) และข้อที่มีการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับครูและนักเรียนอย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.66)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร
จำแนกเป็นรายชื่อ

การบริหารงานวิชาการ (ด้านหลักสูตร)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
มีการวางแผนการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.73	0.68	ค่อนข้างบ่อย
มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตาม แผนการประเมินที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ	3.57	0.74	ค่อนข้างบ่อย
มีการนำปัญหาและข้อมูลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา	3.74	0.68	ค่อนข้างบ่อย
มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป	3.86	0.70	ค่อนข้างบ่อย
มีการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการประเมินการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียน	3.75	0.76	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.73	0.71	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.86) และข้อที่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.57)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

การบริหารงานวิชาการ (ด้านการจัดการเรียนการสอน)	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ให้ครูร่วมมือวางแผนจัดการเรียนการสอนภาคเรียนละครั้ง	4.15	0.71	ค่อนข้างบ่อย
จัดครูเข้าสอนให้ตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัด	3.90	0.90	ค่อนข้างบ่อย
ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ครบถ้วนทุกสาระการเรียนรู้	3.78	0.71	ค่อนข้างบ่อย
ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.05	0.71	ค่อนข้างบ่อย
ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์	3.81	0.74	ค่อนข้างบ่อย
ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น	3.81	0.63	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.92	0.73	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่ให้ครูร่วมมือวางแผนจัดการเรียนการสอนภาคละครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.15) และข้อที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ครบถ้วนทุกสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.78)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ
ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

การบริหารงานวิชาการ (ด้านสื่อการเรียนการสอน)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมกันวางแผนจัดหา วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.90	0.71	ค่อนข้างบ่อย
ให้บุคลากรในสถานศึกษาผลิตสื่อการเรียนเพื่อใช้ ประกอบการจัดกิจกรรม	3.76	0.76	ค่อนข้างบ่อย
ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดหาวัสดุเพื่อผลิตสื่อการ เรียนการสอนอย่างเพียงพอ	3.74	0.73	ค่อนข้างบ่อย
การอำนวยความสะดวกในการใช้ การจัดเก็บ การ บำรุงรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ	3.76	0.74	ค่อนข้างบ่อย
การติดตามและประเมินผลการจัดทำการใช้ การจัดเก็บ บำรุงรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ	3.64	0.73	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.76	0.73	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมกันวางแผนจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.90) และข้อการติดตามและประเมินผลการจัดทำการใช้ การจัดเก็บ การบำรุงรักษาสื่อ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.64)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการ
นิเทศและพัฒนา จำแนกเป็นรายชื่อ

การบริหารงานวิชาการ (ด้านการนิเทศและพัฒนา)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศและ พัฒนา	3.86	0.68	ค่อนข้างบ่อย
จัดทำโครงการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ โรงเรียน	3.90	0.69	ค่อนข้างบ่อย
จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน	3.92	0.72	ค่อนข้างบ่อย
วางแผนและจัดทำสื่อ/เครื่องมือการนิเทศภายในให้ สอดคล้องกับแผนงาน/โครงการ	3.79	0.69	ค่อนข้างบ่อย
มีการวางแผนเกี่ยวกับการประเมินผลการนิเทศภายใน	3.85	0.71	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.86	0.70	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศและ
พัฒนา โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกชื่อมีการ
ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในชื่อที่จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.92)
และชื่อวางแผนและจัดทำสื่อ/เครื่องมือการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับแผนงาน/โครงการ มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.79)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารงานวิชาการ (ด้านการวัดและประเมินผล)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
การร่วมกันวางแผนการวัดและประเมินผลภายใน โรงเรียน	3.99	0.71	ค่อนข้างบ่อย
จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการวัดและประเมินผลการ เรียนการสอน	3.89	0.64	ค่อนข้างบ่อย
การจัดทำเอกสารเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลการ เรียนการสอน	3.87	0.68	ค่อนข้างบ่อย
การปรับปรุงเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ	3.84	0.66	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.90	0.67	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย ในข้อที่การร่วมกันวางแผนการวัดและประเมินผลภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.99) และข้อการปรับปรุงเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.84)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระบบประกันคุณภาพ

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ

ระบบประกันคุณภาพ	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
ความรับผิดชอบด้านการบริหาร	4.15	0.69	ค่อนข้างน้อย
การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.96	0.71	ค่อนข้างน้อย
การควบคุมกระบวนการ	4.31	0.69	อย่างสม่ำเสมอ
การควบคุมผลผลิต	3.89	0.72	ค่อนข้างน้อย
การตรวจสอบและการทดสอบ	3.80	0.77	ค่อนข้างน้อย
การจัดซื้อ	4.29	0.71	อย่างสม่ำเสมอ
การควบคุมการบันทึกคุณภาพ	4.04	0.74	ค่อนข้างน้อย
การตรวจติดตามคุณภาพภายใน	3.83	0.80	ค่อนข้างน้อย
การฝึกอบรม	4.03	0.73	ค่อนข้างน้อย
รวม	4.04	0.73	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบที่มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อยเกือบทุกข้อ ยกเว้นด้านการควบคุมกระบวนการ และด้านการจัดซื้อ มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.31, 4.29)

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อด้านการบริหาร จำแนกเป็นรายข้อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านความรับผิดชอบต่อด้านการบริหาร)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพ	4.20	0.70	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานประกันคุณภาพ	4.19	0.72	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานทุกชั้นตอน	4.16	0.71	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษากำกับติดตามเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างสม่ำเสมอ	4.07	0.65	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษาจัดโครงสร้างระบบการบริหารงานชัดเจนมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน	4.15	0.65	ค่อนข้างบ่อย
รวม	4.15	0.69	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อด้านการบริหาร โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 4.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.20) และข้อที่สถานศึกษากำกับติดตามเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 4.07)

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายใน จำแนกเป็นรายชื่อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
จัดอบรมชี้แจงให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการ กำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และ นำไปปฏิบัติ	3.95	0.68	ค่อนข้างบ่อย
ให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมใน การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้	3.83	0.75	ค่อนข้างบ่อย
กำหนดมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ระดับ สถานศึกษาครบทั้ง 3 ด้าน คือตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และ ผู้บริหาร	3.98	0.74	ค่อนข้างบ่อย
กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมี มาตรฐาน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	0.67	ค่อนข้างบ่อย
จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 งาน และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.01	0.71	ค่อนข้างบ่อย
กำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนได้ตรงกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.00	0.72	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.96	0.71	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ระดับการดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพ โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 งานและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.01) และในข้อที่ให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.83)

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน
คุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการควบคุมกระบวนการ)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
สถานศึกษาจัดให้มีธรรมนูญสถานศึกษาหรือ แผนพัฒนาการศึกษา	4.26	0.70	อย่างสม่ำเสมอ
ธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาการศึกษาเกิดจาก การตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน	4.17	0.72	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษาจัดให้มีแผนปฏิบัติการประจำปี	4.43	0.63	อย่างสม่ำเสมอ
แผนปฏิบัติการประจำปีเกิดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.34	0.70	อย่างสม่ำเสมอ
การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามี วิธีการปฏิบัติโดยกำหนดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	4.34	0.70	อย่างสม่ำเสมอ
มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการในแต่ละ ขั้นตอนของ โครงการหรือกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.34	0.68	อย่างสม่ำเสมอ
รวม	4.31	0.69	อย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุม
กระบวนการ โดยรวมมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า
เกือบทุกข้อมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ยกเว้น ในข้อธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนา
การศึกษาเกิดจากการตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
(ค่าเฉลี่ย 4.17)

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต จำแนกเป็นรายชื่อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการควบคุมผลผลิต)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
การได้รับความร่วมมือจากชุมชนและคณะกรรมการ สถานศึกษาในการเสนอความคิดเห็นด้านต่างๆ	4.02	0.77	ค่อนข้างบ่อย
การให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.73	ค่อนข้างบ่อย
การให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนา ความก้าวหน้าของผู้เรียน	3.89	0.70	ค่อนข้างบ่อย
ในการจัดทำรายงานมีการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ผล การดำเนินงานจำแนกตามมาตรฐาน	3.68	0.68	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษามีการสำรวจสภาพความพึงพอใจของ ผู้ปกครองและชุมชนต่อผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	3.74	0.72	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.89	0.72	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่การให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.10) และข้อในการจัดทำรายงานมีการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ ผลการดำเนินงานจำแนกตามมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.68)

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน
คุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ครบทุกด้าน	3.91	0.77	ค่อนข้างน้อย
เชิญหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วมตรวจสอบคุณภาพใน สถานศึกษา	3.55	0.87	ค่อนข้างน้อย
มีการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายและ รายงานการตรวจสอบให้ต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง รับทราบ	3.75	0.75	ค่อนข้างน้อย
มีการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเพื่อ ตรวจสอบตามความเป็นจริง	3.73	0.78	ค่อนข้างน้อย
นำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน	3.86	0.74	ค่อนข้างน้อย
ร่วมกันวางแผนงานประกันคุณภาพภายในเข้าสู่วงจร ระบบการประกันคุณภาพในรอบใหม่	4.01	0.69	ค่อนข้างน้อย
รวม	3.80	0.77	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการ
ตรวจสอบและการทดสอบ โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.80) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อพบว่าการปฏิบัติค่อนข้างน้อย โดยในข้อที่ร่วมกันวางแผนงานประกันคุณภาพภายในเข้าสู่
วงจรระบบการประกันคุณภาพในรอบใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.01) และข้อที่เชิญหน่วยงาน
ต้นสังกัดมาร่วมตรวจสอบคุณภาพในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.55)

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ จำแนกเป็นรายข้อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการจัดซื้อ)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
มีการสำรวจความต้องการพัสดุก่อนดำเนินการจัดซื้อ	4.27	0.69	อย่างสม่ำเสมอ
มีการตรวจสอบระบบการจัดซื้ออย่างต่อเนื่องเป็นระบบและโปร่งใส	4.36	0.69	อย่างสม่ำเสมอ
ในการจัดซื้อพัสดุนิ่งถึงหลักความคุ้มค่าและถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ	4.37	0.69	อย่างสม่ำเสมอ
มีการจัดทำแผนในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน	4.15	0.76	อย่างสม่ำเสมอ
รวม	4.29	0.71	อย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อโดยรวมมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ในข้อที่ในการจัดซื้อพัสดุนิ่งถึงหลักความคุ้มค่าและถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) และข้อที่มีการจัดทำแผนในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 4.15)

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน
คุณภาพ ด้านการควบคุมการบันทึกคุณภาพ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการควบคุมการบันทึกคุณภาพ)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนเข้าร่วม ประชุมทำความเข้าใจอย่างทั่วถึง	4.23	0.72	ค่อนข้างน้อย
สถานศึกษาให้บุคลากรจัดทำเพิ่มสะสมงานของ ตนเองและนักเรียน	4.07	0.72	ค่อนข้างน้อย
สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.95	0.80	ค่อนข้างน้อย
สถานศึกษาจัดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเขียน รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.02	0.73	ค่อนข้างน้อย
สถานศึกษานำรายงานการประเมินเผยแพร่ต่อ สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง	3.94	0.73	ค่อนข้างน้อย
รวม	4.04	0.74	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุม
การบันทึกคุณภาพ โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า
ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย โดยในข้อที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนเข้าร่วมประชุม
ทำความเข้าใจอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.23) และข้อที่สถานศึกษานำรายงานการ
ประเมินเผยแพร่ต่อสาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.94)

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน
คุณภาพ ด้านการตรวจติดตามคุณภาพภายใน จำแนกเป็นรายชื่อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการตรวจติดตามคุณภาพภายใน)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการตรวจสอบและ ประเมินผลการดำเนินงาน	3.99	0.67	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการการประเมินผลการ ดำเนินงาน	3.95	0.66	ค่อนข้างบ่อย
สถานศึกษามีการตรวจสอบประเมินผลระหว่าง การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระยะ	3.90	0.68	ค่อนข้างบ่อย
คณะกรรมการตรวจสอบการประเมินมีการประชุม ร่วมกัน วางกรอบการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางการ ประเมิน	3.89	0.67	ค่อนข้างบ่อย
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีความสามารถในการชี้ วัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด	3.73	0.70	ค่อนข้างบ่อย
มีการตรวจสอบความถูกต้องในผลการประเมินเป็น ระยะๆ เพื่อให้การประเมินมีความถูกต้อง	3.73	0.73	ค่อนข้างบ่อย
รวม	3.83	0.80	ค่อนข้างบ่อย

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจ
ติดตามคุณภาพภายใน โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ
พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยในข้อที่บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการ
ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.99) และข้อที่เครื่องมือ
เครื่องใช้ในการประเมินมีความสามารถในการชี้วัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด และในข้อที่มีการ
ตรวจสอบความถูกต้องในผลการประเมินเป็นระยะๆ เพื่อให้การประเมินมีความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.73)

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบประกัน
คุณภาพ ด้านการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายชื่อ

ระบบประกันคุณภาพ (ด้านการฝึกอบรม)	ระดับการปฏิบัติ		
	X	S.D.	แปลผล
การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของบุคลากร ที่ต้องการอบรม/ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ	4.00	0.79	ค่อนข้างน้อย
การวางแผนที่จะอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการ	4.01	0.74	ค่อนข้างน้อย
จัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนาทาง วิชาการตามแผนที่วางไว้	4.18	0.71	ค่อนข้างน้อย
การรายงานผลการอบรม ประชุม สัมมนา	4.03	0.72	ค่อนข้างน้อย
การจัดประชุมบุคลากรภายใน โรงเรียนเพื่อชี้แจงและ ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนางาน	4.28	0.66	ค่อนข้างน้อย
ติดตามประเมินผลหลังการอบรม ประชุม สัมมนา	4.03	0.74	ค่อนข้างน้อย
รวม	4.09	0.73	ค่อนข้างน้อย

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการฝึกอบรม โดยรวมมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 4.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกชื่อมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย โดยในชื่อที่การจัดประชุมบุคลากรภายใน โรงเรียนเพื่อชี้แจงและปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.28) และชื่อที่การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของบุคลากรที่ต้องการอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 4.00)

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบ
ประกันคุณภาพ

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านความ
รับผิดชอบด้านการบริหาร

การบริหารงานวิชาการ	N	X	ระบบประกันคุณภาพ	
			ความรับผิดชอบด้านการบริหาร	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.447**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.426**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.460**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.490**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.557**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.575**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพภายใน

การบริหารงานวิชาการ	N	\bar{X}	ระบบประกันคุณภาพ	
			การประกันคุณภาพภายใน	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.475**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.567**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.500**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.533**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.529**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.567**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.24 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่า การบริหารงานกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพภายใน มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ

การบริหารงานวิชาการ	N	X	ระบบประกันคุณภาพ	
			การควบคุมกระบวนการ	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.480**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.477**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.475**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.473**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.523**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.584**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต

การบริหารงานวิชาการ	N	\bar{X}	ระบบประกันคุณภาพ	
			การควบคุมผลผลิต	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.483**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.531**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.485**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.488**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.475**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.523**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.26 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.27 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการ
ตรวจสอบและการทดสอบ

การบริหารงานวิชาการ	N	X	ระบบประกันคุณภาพ	
			การตรวจสอบและการทดสอบ	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.459**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.446**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.437**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.507**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.512**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.587**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.27 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ

การบริหารงานวิชาการ	N	X	ระบบประกันคุณภาพ	
			การจัดซื้อ	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.410**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.375**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.354**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.402**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.415**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.508**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.28 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.29 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมและการบันทึกคุณภาพ

การบริหารงานวิชาการ	N	X	ระบบประกันคุณภาพ	
			การควบคุมและการบันทึกคุณภาพ	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.509**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.468**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.438**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.457**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.452**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.519**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.29 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมและการบันทึกคุณภาพ พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมและการบันทึกคุณภาพ มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.30 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการ
ตรวจและติดตามคุณภาพภายใน

การบริหารงานวิชาการ	N	X	ระบบประกันคุณภาพ	
			การตรวจและติดตามคุณภาพภายใน	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.479**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.449**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.477**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.564**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.579**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.618**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.30 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจและติดตามคุณภาพภายใน พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจและติดตามคุณภาพภายใน มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้นและทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการ
ฝึกอบรม

การบริหารงานวิชาการ	N	X	ระบบประกันคุณภาพ	
			การฝึกอบรม	
			ค่าความสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ
			(r)	(p)
แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	183	3.82	.511**	.000
หลักสูตร	183	3.73	.397**	.000
การจัดการเรียนการสอน	183	3.92	.454**	.000
สื่อการเรียนการสอน	183	3.64	.422**	.000
การนิเทศและพัฒนา	183	3.86	.416**	.000
การวัดผลและประเมินผล	183	3.90	.462**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.31 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการฝึกอบรม พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น และทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
กับระบบประกันคุณภาพ

ตารางที่ 4.32 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	ความถี่
1. จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา	25
2. ควรมีคณะกรรมการประเมินหลักสูตร	3
3. ควรพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	17
4. ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกปีเมื่อสิ้นปีการศึกษา	5
5. จัดให้มีหลักสูตรท้องถิ่น	20
6. ควรจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน	16
7. ครูทุกคนต้องมีความรู้เรื่องหลักสูตร	7
8. ควรพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม	5
9. หลักสูตรต้องมีความชัดเจน	2
10. ขาดแคลนบุคลากร	2

จากตารางที่ 4.32 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่าข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือจัดให้มีหลักสูตรท้องถิ่น

ตารางที่ 4.33 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ความถี่
1. ควรจัดการเรียนให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา	5
2. ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	30
3. การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นกระบวนการคิด	5
4. ควรปรับปรุงการจัดการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นหลัก	31
5. ผู้บริหารควรมีการติดตามนิเทศอย่างเป็นระบบ	2
6. การจัดการเรียนการสอนไม่มีความต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนครูบ่อย	4

จากตารางที่ 4.33 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือ ควรปรับปรุงการจัดการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นหลัก รองลงมาคือควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร

ตารางที่ 4.34 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน	ความถี่
1. ควรจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย	40
2. ควรมีการจัดระบบการใช้ การเก็บรักษา และการผลิต	9
3. งบประมาณในการจัดทำสื่อฯ ไม่เพียงพอ	10
4. ควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คุ้มค่า	20
5. ควรมีการจัดสื่อฯ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน	14
6. ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในเรื่องสื่อฯ ต่างๆ	3
7. ควรเพิ่มการใช้สื่อการเรียนการสอนนอกห้องเรียน	4

จากตารางที่ 4.34 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย รองลงมาคือ ควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คุ้มค่า

ตารางที่ 4.35 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านการนิเทศและพัฒนา

ด้านการนิเทศและพัฒนา	ความถี่
1. ควรมีการนิเทศโดยผู้ที่มีความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ	35
2. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศให้มากขึ้น	14
3. ส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ	16
4. การติดตามนิเทศไม่ครอบคลุมตามเป้าหมายที่กำหนด	2
5. ควรมีการประชุม พูดคุย ปรึกษาหารือกันและกัน	3
6. ผู้บริหารมีภาระงานมากทำให้มีการนิเทศน้อย	6
7. มีเป้าหมายในการพัฒนาการนิเทศที่ชัดเจน	5

จากตารางที่ 4.35 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศและพัฒนา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรมีการนิเทศโดยผู้ที่มีความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ

ตารางที่ 4.36 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	ความถี่
1. ควรวัดผลตามสภาพความเป็นจริง	25
2. ควรมีการใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย	18
3. ควรมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุง	11
4. ควรมีการประเมินที่สม่ำเสมอ	14
5. ควรมีการสร้างแนวทางและกฎเกณฑ์ที่เป็นเอกภาพ	5

จากตารางที่ 4.36 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรวัดผลตามสภาพความเป็นจริง รองลงมาคือ ควรมีการใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย

ตารางที่ 4.37 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านระบบการประกันคุณภาพ

ด้านระบบการประกันคุณภาพ	ความถี่
1. ควรมีการจัดระบบให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง	13
2. ควรมีการจัดระบบให้ชัดเจน	7
3. ควรมีการดำเนินตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน	6
4. มีการประกันคุณภาพแต่ไม่มีการนำไปปฏิบัติ	6
5. ควรมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ	13
6. บุคลากรไม่เพียงพอ	1
7. ควรมีการประกันคุณภาพที่ครอบคลุมตามนโยบายการศึกษา	4
8. ควรมีการจัดการประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายใน	11

จากตารางที่ 4.37 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านระบบการประกันคุณภาพ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรมีการจัดระบบให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และควรมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.38 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน

ด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน	ความถี่
1. มีคณะทำการตรวจสอบตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	9
2. ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง	15
3. ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	21
4. ควรมีการนำผลไปตรวจสอบและนำไปปรับปรุง	10
5. ควรมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง	13
6. ผู้ตรวจสอบจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์	3

จากตารางที่ 4.38 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายละเอียดที่นำเสนอในบทที่ 5 ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพ ของผู้บริหาร โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 1.3 เพื่อประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการและระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ จังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

- 2.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1 และ 2 และผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 356 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 356 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้ ตารางเจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 186 โรงเรียน จำนวน 186 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามการ ดำเนินงานการบริหารวิชาการกับระบบประกันคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ในพื้นที่พิเศษ ของจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสร้าง เครื่องมือเพื่อการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและสภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เป็นคำถามเกี่ยวกับการ ดำเนินงานการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ สถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 79 ข้อ แยกเป็น 2 ด้าน คือ (1) ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 30 ข้อ และ (2) ด้านระบบการประกันคุณภาพ จำนวน 49 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้าน สื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและพัฒนา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านระบบประกัน คุณภาพ และด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน

เครื่องมือชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปวิเคราะห์ หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ปรากฏ ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ 0.95

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือนำไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง ให้ผู้บริหารตอบแบบสอบถาม และขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตาก เขต 2 เพื่อประสานในการตอบแบบสอบถามและการส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัย แบบสอบถามและบันทึกขอความอนุเคราะห์ส่วนหนึ่งผู้วิจัยนำไปยังสถานศึกษาและขอรับคืนด้วย ตนเอง และประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจัดทำหนังสือขอความ อนุเคราะห์ส่งทางไปรษณีย์

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean,) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, S.D.) ในการอธิบายลักษณะพื้นฐานของข้อมูล การวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation)

3. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

3.1 ระดับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย เมื่อแยกพิจารณาออกเป็น 6 ด้าน คือ แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและพัฒนา และด้านการวัดและประเมินผล มีระดับการดำเนินงาน ดังนี้

3.1.1 ระดับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ ด้านแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย โดยมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับครูและนักเรียนอย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.1.2 ระดับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย โดยมีการพัฒนาและปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามแผนการประเมินที่กำหนดได้อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.1.2 ระดับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย โดยให้ครูร่วมมือวางแผนจัดการเรียนการสอนภาคละครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ครบถ้วนทุกสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.1.3 ระดับการดำเนินงานบริหารวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมกันวางแผนจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการติดตามและประเมินผลการจัดทำการใช้ การจัดเก็บ การบำรุงรักษาสื่อ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.1.4 ระดับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศและพัฒนา พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และวางแผนและจัดทำสื่อ/เครื่องมือการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับแผนงาน/โครงการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.1.5 ระดับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยการร่วมกันวางแผนการวัดและประเมินผลภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการปรับปรุงเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย เมื่อแยกพิจารณาออกเป็น 9 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ด้านการควบคุมกระบวนการ ด้านการควบคุมผลผลิต ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ ด้านการจัดซื้อ ด้านการควบคุมการบันทึกคุณภาพ ด้านการตรวจติดตามคุณภาพภายใน และด้านการฝึกอบรม มีระดับการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษากำกับติดตามเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2.2 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 งานและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2.3 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ
พบว่า มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยสถานศึกษาจัดให้มีแผนปฏิบัติการประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และธรรมเนียมสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาการศึกษาเกิดจากการตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

3.2.4 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมผลผลิต พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยการให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการจัดทำรายงานมีการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ผลการดำเนินงานจำแนกตามมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2.5 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการทดสอบ พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยร่วมกันวางแผนงานประกันคุณภาพภายในเข้าสู่วงจรระบบการประกันคุณภาพในรอบใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเชิญหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วมตรวจสอบคุณภาพในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2.6 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ พบว่า มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดซื้อพัสดุคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าและความถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการจัดทำแผนในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2.7 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมการบันทึกคุณภาพ พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนเข้าร่วมประชุมทำความเข้าใจอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษานำรายงานการประเมินเผยแพร่ต่อสาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2.8 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจติดตามคุณภาพ ภายใน พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเครื่องมือเครื่องใช้ในการประเมินมีความสามารถในการชี้วัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด กับการตรวจสอบความถูกต้องในผลการประเมินเป็นระยะๆ เพื่อให้การประเมินความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.2.9 ระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ด้านการฝึกอบรม พบว่า มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย โดยการจัดประชุมบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อชี้แจงและปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของบุคลากรที่ต้องการอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การบริหารงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและพัฒนา และด้านการวัดผลและประเมินผล มีความสัมพันธ์กับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษทุกด้าน ทั้งนี้มีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

3.3.1 ระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร โดยการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร พบว่า การบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านความรับผิดชอบด้านการบริหาร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

3.3.2 ระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่าการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ ด้านการประกันคุณภาพภายใน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ด้านการนิเทศและพัฒนา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านระบบประกันคุณภาพ และด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน พบว่า

3.4.1 **ด้านหลักสูตร** พบว่า ควรจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมา คือ จัดให้มีหลักสูตรท้องถิ่น

3.4.2 **ด้านการจัดการเรียนการสอน** พบว่า ควรปรับปรุงการจัดการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นหลัก มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร

3.4.3 **ด้านสื่อการเรียนการสอน** พบว่า ควรจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คุ้มค่า

3.4.4 **ด้านการนิเทศและพัฒนา** พบว่า ควรมีการนิเทศโดยผู้ที่มีความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ

3.4.5 **ด้านการวัดผลและประเมินผล** พบว่า ควรวัดผลตามสภาพความเป็นจริง มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ควรมีการใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย

3.4.6 **ด้านระบบการประกันคุณภาพ** พบว่า ควรมีการจัดระบบให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ควรมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

3.4.7 **ด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน** พบว่า ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

4. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

4.1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวมพบว่า มีการดำเนินงานค่อนข้างบ่อย โดยการจัดการเรียนการสอน มีระดับการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศและพัฒนา ด้านแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ และด้านหลักสูตร มีระดับการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ ทำให้การเรียนการสอนมีการดำเนินงานค่อนข้างบ่อย โดยพบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษให้ครูร่วมมือวางแผนจัดการเรียนการสอนภาคเรียนละครั้ง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบโรงเรียน จำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีสอน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องติดตามอย่างใกล้ชิด และให้คำแนะนำหรือวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้น (กิติมา ปรีดีดิลก, 2532 : 69) นอกจากนี้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดให้ครูผู้สอนมีเวลาว่างเพื่อประชุมภายในแผนกวิชา ซึ่งผลของการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำคัญในการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดระบบที่ดีจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน และเป็นปัจจัยในการช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านหลักสูตรซึ่งมีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานต่ำที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ ยังดำเนินการไม่ครอบคลุมทั้งกระบวนการของงานบริหารด้านหลักสูตร โดยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษมีการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แต่พบว่ามีกรณีประเมิณผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้ นั้นมีระดับการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร มหาภาส และคณะ (2546 : 135-137) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ การจัดหาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และแผนการสอน ไม่เพียงพอกับความต้องการของครู เพราะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ทำให้หัวหน้างานเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร

4.2 ระบบประกันคุณภาพ ในภาพรวมพบว่า มีการดำเนินงานค่อนข้างบ่อย ในรายด้านพบว่าเกือบทุกข้อมีการดำเนินงานค่อนข้างบ่อย ยกเว้นด้านการควบคุมกระบวนการ และด้านการจัดซื้อ ซึ่งมีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ด้านการควบคุมกระบวนการนั้น พบว่าสถานศึกษาจัดให้มีแผนปฏิบัติการประจำปี มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานสูงที่สุด และธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาการศึกษาเกิดจากการตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะที่ตั้งของสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษแวดล้อมไปด้วยชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อีกทั้งความหลากหลายของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ตลอดจนเส้นทางการคมนาคมมีความยากลำบาก ทำให้เป็นอุปสรรคในการประสานงานเพื่อจัดทำธรรมนูญร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร มหาภาส และคณะ (อ้างถึงแล้ว 2546 : 135-137) ที่พบว่ามีปัญหาในการบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนพื้นที่พิเศษ เนื่องจากผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่

พิเศษส่วนใหญ่มีหลากหลายชนเผ่า มีความรู้ น้อย และมีฐานะยากจน จึงไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษา และยังคงคล้อยกับงานวิจัยของสมาน โปธิปิน (2545) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ยังขาดความพร้อมในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อกำหนดแผนการเรียน

ระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดซื้อ ซึ่งพบว่ามี การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ รongลงมาจากด้านการควบคุมกระบวนการนั้น พบว่า การจัดซื้อพัสดุค่านึงถึงหลักความคุ้มค่าและถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการจัดทำแผนในการจัดหาพัสดุครุภัณฑ์โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเป็นเพราะในการจัดซื้อพัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษาในกำกับของรัฐนั้น จะต้องมีการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นจะต้องดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว สำหรับแผนการจัดหาพัสดุครุภัณฑ์โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน อาจจะมีอุปสรรคในการดำเนินการอันสืบเนื่องจากที่ตั้งและลักษณะภูมิศาสตร์ของสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

และในด้านระบบประกันคุณภาพพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานต่ำที่สุด คือด้านการตรวจสอบและการทดสอบ ซึ่งในด้านนี้การร่วมกันวางแผนงานประกันคุณภาพภายในเข้าสู่วงจรระบบการประกันคุณภาพในรอบใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเชิญหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วมตรวจสอบคุณภาพในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเป็นเพราะในการประกันคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ซึ่งระบุไว้ว่าสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3) ในขณะที่การเชิญหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วมตรวจสอบคุณภาพในสถานศึกษาอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของการคมนาคม

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ พบว่าการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ในทุกด้าน ซึ่งหมายถึง หากไม่มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หรือมีการปฏิบัติน้อยครั้ง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพก็จะไม่มี หรือมีการปฏิบัติน้อยครั้งเช่นกัน และหาก

สถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินงานประกันคุณภาพก็จะมีอย่างสม่ำเสมอเช่นกัน จากความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้เห็นว่า หากสถานศึกษาจะดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะต้องมีการบริหารงานวิชาการควบคู่กันไปด้วยจึงจะบรรลุเป้าหมายมาตรฐานทางการศึกษาตามที่สถานศึกษาตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ กัลปพฤกษ์ (2543 : 110) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารเพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียน ประถมศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า พบว่าพฤติกรรมการบริหาร โรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานนั้น โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมี 4 ตัวบ่งชี้ คือ 1) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วนถูกต้อง ตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน ประกอบด้วยพฤติกรรมรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศหลายด้าน ครอบคลุมความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน การให้บริการข้อมูลสารสนเทศที่สะดวกรวดเร็วทันต่อการใช้งาน 2) แผนของโรงเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับสภาพ โรงเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วยพฤติกรรมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีครบถ้วนตามภารกิจ คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 3) ระบบงานมีความชัดเจน และ 4) ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศในการดำเนินงานบรรลุตามแผน

4.4 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ มีข้อเสนอแนะทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรปรับปรุงการจัดการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นหลัก 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย 4) ด้านการนิเทศและพัฒนา ควรมีการนิเทศโดยผู้ที่มีความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรวัดผลตามสภาพความเป็นจริง 6) ด้านระบบการประกันคุณภาพ ควรมีการจัดระบบให้เป็นที่ทิศทางที่ถูกต้อง และ 7) ด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

จากข้อเสนอแนะทั้ง 7 ด้านดังกล่าว จะเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของโรงเรียน ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้นจะเห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการได้บัญญัติให้มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำมาใช้ในหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษได้ นอกจากนี้ในการประกันคุณภาพสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษควรจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ว่า

ด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน

5. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การบริหารงานวิชาการและการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สามารถดำเนินการควบคู่กันไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจะต้องดำเนินการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพ ดังนี้

5.1.1 การบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ จะต้องส่งเสริมงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการประเมินผลการใช้หลักสูตร ตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้ เนื่องจากหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรรวบรวมกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายเข้าไว้ด้วยกันทั้งหมด เพื่อเป็นรากฐานของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งโดยหลักการแล้วหลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อความเหมาะสมกับสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษควรมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

- 1) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อย่างชัดเจน
- 2) ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆ แก่ครู
- 3) ดำเนินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 4) กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดอบรมหรือจัด

ประชุมสัมมนา

- 5) ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่น ๆ

นอกจากนี้ในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษควรพิจารณาดำเนินการกิจกรรม 3 ประการ ได้แก่

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแม่บทกับแผนการสอน ด้านจุดมุ่งหมายเฉพาะเนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล
- 2) จัดเตรียมดำเนินการประชุมครูในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน จัดทำ โครงการสอน กำหนดการสอน ตารางเรียน พิจารณาครูเข้าสอนตามความสมัครใจหรือตามที่ ผู้บริหารจัด ให้ครูทำแผนการสอน บันทึกการสอน โดยยึดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และกิจกรรม
- 3) เมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ จะต้องมีการนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนาการสอนของครู เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ

5.1.2 ระบบประกันคุณภาพ ด้านการควบคุมกระบวนการ ผู้บริหารสถานศึกษา ในพื้นที่พิเศษจะต้องมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนโดยกำหนดเป้าหมาย และสร้างพันธกิจร่วมกันที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์กรรมการโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่ง ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (ธรรมนูญโรงเรียน) ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจ

หากมีการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวจะทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษอยู่ในระดับ Accountability ซึ่งหมายถึง โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ มีระบบการบริหารคุณภาพที่สร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชนซึ่งเป็นลูกค้าของผู้จบ การศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ในระดับนี้ผู้ปกครองและชุมชน จะเป็นผู้ยอมรับใน คุณภาพของผู้จบการศึกษา

5.1.3 ระบบประกันคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและทดสอบ ผู้บริหารโรงเรียนใน พื้นที่พิเศษ จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) จัดโครงสร้างการบริหารงานภายในที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดย ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ (1) กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา (2) กำกับ ติดตาม และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ (3) เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3) กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ ให้ครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ (1) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษจะต้องเป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความจำเป็นอย่างเป็นระบบ และมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ (2) ควรกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม (3) กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (4) กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ (5) กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และ (7) กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

6) ให้คณะบุคคลที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้นดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ ในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม โดยให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

7) จัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญด้วยกระบวนการ และวิธีการวัดผลประเมินผลที่ได้มาตรฐาน

8) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ พร้อมหลักฐาน ข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน

5.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

- 1) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนในพื้นที่พิเศษให้มีประสิทธิภาพ
- 2) จัดให้มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ในวิชาแกนหลักของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษร่วมกันเป็นรายปีหรือเป็นรายภาค
- 3) จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญ ด้วยกระบวนการและวิธีการที่ได้มาตรฐาน
- 4) ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 3 ปี และรายงานผลให้โรงเรียนในพื้นที่พิเศษทราบ

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการ และระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ และระบบประกันคุณภาพ ของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ เพราะจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นในมาตรฐานทางการศึกษาให้แก่ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น ว่าโรงเรียนในพื้นที่พิเศษมีมาตรฐานทัดเทียมกับโรงเรียนอื่นๆ

5.2.3 ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ และงานวิจัยวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) ของการพัฒนาและวิธีการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน และการจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติแก่โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ (2544) การบริหารวิชาการในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร ทิปส์ พับบลิเคชั่น
กรมวิชาการ (2539) การประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
_____ (2539) การประกันคุณภาพของสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กรุงเทพมหานคร
_____ (2539) การประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กิติมา ปรีดีดิถ (2532) การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น กรุงเทพมหานคร อักษร
บัณฑิต
_____ (2532) เอกสารคำสอนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2546) เอกสารคำสอนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น ฉบับปรับปรุง
ใหม่ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) การประกันคุณภาพศึกษา กรุงเทพมหานคร
จตุรพร มหาภาส และคณะ (2546) “ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตาก” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปรินญาศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
- จูไร ตนานนท์ (2543) สภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัด
เทศบาลนครเชียงใหม่ รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ฉัตรชัย อรณนันท (2529) หลักการบริหารการศึกษา พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ชาญชัย อาจินสมาจาร (2543) ทักษะภาวะผู้นำ-*Leadership Skills* กรุงเทพมหานคร เอ็กชเปอร์เน็ท
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2530) การบริหารการศึกษายุคใหม่ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช
- ธำรง บัวศรี (2532) ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- บุญเชิด ธิญ โยอนันต์พงษ์ (ม.ป.ป.) การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- บุญมี ยอดเนตร (2529) งานบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
- ประภาพรรณ สุวรรณสุข และคณะ (2537) เอกสารสอนชุดวิชา การจัดการเรียนประถมศึกษา
หน่วยที่ 7-15 พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) การบริหารงานวิชาการ กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริม
..... (2543) จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริม
- พนัส หันนาคินทร์ (2524) หลักการบริหารโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
..... (2529) หลักการบริหารโรงเรียน ฉบับปรับปรุงใหม่ กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนา
พานิช
- พิสมัย ถิตะแก้ว (2540) “หลักสูตรประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เพ็ญรำเพย น้อยอ่ำ (2543) “พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ
ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- ภัทรา นิคมานนท์ (2527) การประเมินและการสร้างแบบสอบถาม พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร อักษรบัณฑิต
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, บัณฑิตศึกษา (2549) ประมวลสาระชุดวิชา วิทยานิพนธ์
แขนงวิชาบริหารการศึกษา 2 กรุงเทพมหานคร
- มานะ กัลปพฤกษ์ (2543) “พฤติกรรมกรรมการบริหารเพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุรุศาสตร
มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- ขงยุทธ ชะบุญธง (2548) “การดำเนินงาน ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ตามระบบประกัน
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545) การบริหารหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
กรุงเทพมหานคร บั๊กพอยท์
- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข (2543) คู่มือผู้ปกครองและครู: การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช

- วรสุดา บุญไวยโรจน์ (2526) *การวัดผลและประเมินผลในระดับประถมศึกษา ในหลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช
- วิจิตร ศรีสะอ้าน (2546) *ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- วิรุฬ แสงงาม (2543) “การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) *การบริหารการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร ทิพย์วิสุทธิ
- สมคิด พรหมข้วย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544) *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- สมเดช ศรีแสง (2543) *คู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารสถานศึกษา* ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย
- สมศักดิ์ ชาตวิรัตน์ ไตร (2545) “การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- สมาน โปธิปัน (2545) “ความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่” ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1 (2551) *ข้อมูลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1* ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2551, จาก <http://www.tak1.go.th/aoc/datatak1.htm>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 (2551) *ข้อมูลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2* ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2551, จาก <http://www.tak2.go.th/datatak2.htm>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (2551) *ข้อมูลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1* ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2551, จาก <http://www.mhs1.go.th/aoc/datamhs1.htm>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (2551) *ข้อมูลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2* ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2551, จาก <http://www.mhs2.go.th/aoc/datamhs2.htm>

สุทธนู ศรีไธย์ (2539) การประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานทดสอบทาง
การศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

_____ (2536) หลักการนิเทศการศึกษา กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สุรเชษฐ จิตตะวิบูล (2542) หลักสูตรและการจัดการมัธยม กรุงเทพมหานคร สถาบันราชภัฏ
จันทรเกษม

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2530) ผู้บริหารกับการนำหลักสูตรไปใช้ สารพัฒนาหลักสูตร 69, 16-19

อำภา บุญช่วย (2537) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์

อุทัย บุญประเสริฐ (2537) หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์เอสดีเพรส

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงการวัฒน์ (2528) หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศสำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์

Good, carter V.(1973). *Dictionary of Education*. New York: Mc Graw-Hill.

Erickson, C.W.H. (1968). *Administering Instructional Media Program*. New York:
Themacmillan Company.

Wiles' Kimball. (1976). *Supervision for Better Schools*. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดร. สุรเสน ทั้งทอง

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1

วุฒิการศึกษา กศ.บ., น.บ., กศ.ม., และ Ed.D บริหาร University of the Northern philippines

ประสบการณ์หรือความชำนาญ - ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1
- ประธานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูดาก

2. นายปราโมทย์ เลิศชีวกานต์

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประสบการณ์หรือความชำนาญ - การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์และเด็กต่างด้าว
- ภาษต่างประเทศ
- มนุษยสัมพันธ์การบริหารงานองค์กร

3. นายสรวิชัย เรือนแก้ว

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านช่องแคบ

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์หรือความชำนาญ - ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านปูแป๊ะ
- ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านช่องแคบ (โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ)

4. นายอดุลย์รัตน์ เกตุสระ

สถานที่ทำงาน โรงเรียนอรุณเมธา

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์หรือความชำนาญ - ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านผาผึ้ง
- ผู้อำนวยการ โรงเรียนอรุณเมธา โรงเรียนใน โครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5. นางอุบลรัตน์ บุญลือ

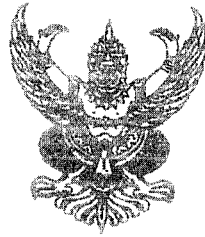
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดก เขต 2

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม) การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์หรือความชำนาญ - ศึกษานิเทศก์ รับผิดชอบกลุ่มสาระคณิตศาสตร์

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญและขอความอนุเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัย

ที่ ศบ 0523.16 (ร)ว.ร.ว.

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 กันยายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

นี้ลงด้วย นายสงวน เมืองอิมาร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาบริหารการศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนพื้นที่พิเศษ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ นักศึกษาจำเ็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาในพื้นที่ฐาน จำนวน 186 โรงเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตาม วัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุชินต์ วิสวธีรานนท์
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ ศบ 04056/ 4789

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2
35/4 ถนนประสาธวิถิ
อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110

1 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอดความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด

ด้วยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แจ้งว่า นายสงวน เมืองอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกา
บริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนพื้นที่พิเศษ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดากและ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน”

ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 เห็นว่า การจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวมี
ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จึงขอความร่วมมือให้ท่านและ
ครูผู้สอนให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลงานวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกิตติพงษ์ พิพัฒน์สิ่วพงศ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

งานเลขานุการ/กลุ่มอำนวยการ

โทร 055-533389

โทรสาร 055-531930

ภาคผนวก ก

เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับผู้บริหาร)

เครื่องมือวิจัย
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับผู้บริหาร)

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ
โรงเรียนในพื้นที่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ
3. แบบสอบถามมีคำชี้แจงเฉพาะ โปรดอ่านคำชี้แจงในแต่ละตอนโดยละเอียด
4. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงจากการรับรู้ของท่าน คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อสถานศึกษาและตัวท่านเอง แต่จะประมวลผลคำตอบในภาพรวม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม และได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทั้ง 3 ตอน กรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่งเพราะจะทำให้คำตอบที่ได้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายสงวน เมืองอินทร์
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

1 2 3

1. เพศ

ชาย หญิง 4

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30-39 ปี 5

40-49 ปี 50 ปีขึ้นไป

3. อายุราชการ

5-10 ปี 11-15 ปี 6

16-20 ปี 21 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี 7

สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

5-10 ปี 11-15 ปี 8

16-20 ปี 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 โปรดพิจารณาระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในจังหวัดที่ท่านดำเนินการอยู่ในแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าท่านได้ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการดำเนินงานตามสภาพความเป็นจริง ที่ท่านเห็นว่าในสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในระดับใด

สม่ำเสมอ	หมายถึง	มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
ค่อนข้างบ่อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง
ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้งมากหรือไม่ได้ปฏิบัติ

ตัวอย่าง

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	
001	<u>แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ</u> มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา	✓					
002	<u>หลักสูตร</u> มีการวางแผนประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้				✓		

คำอธิบายตัวอย่าง

ข้อ 001 แสดงว่าผู้ตอบพิจารณาเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีการดำเนินงานมากที่สุด จึงทำเครื่องหมายลงในช่องระดับมากที่สุด

ข้อ 002 แสดงว่าผู้ตอบพิจารณาเห็นว่ามีวางแผนประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการดำเนินงานน้อย จึงทำเครื่องหมายลงในช่องระดับน้อย

ตอนที่ 2

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
1	<u>แผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ</u> มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กับครูและ บุคลากรใน สถานศึกษา						
2	มีการจัดหาเอกสารหลักสูตรคู่มือ การใช้หลักสูตรเพียงพอกับความ ต้องการของครู						
3	มีการจัดครูเข้าสอนประจำวิชาตรง ตามกับวุฒิและความถนัด						
4	มีการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้กับครูและนักเรียนอย่างพอเพียง						
6	<u>หลักสูตร</u> มีการวางแผนการประเมินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้						
7	มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาตามแผนการประเมินที่ กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ						
8	มีการนำปัญหาและข้อมูลการพัฒนา คุณภาพการศึกษามาปรับปรุง กระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	
9	มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป						
10	มีการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียน						
11	การจัดการเรียนการสอนให้ครุร่วมมือวางแผนจัดการเรียนการสอนภาคเรียนละครั้ง						
12	จัดครูเข้าสอนให้ตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัด						
13	ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ครบถ้วนทุกสาระการเรียนรู้						
14	ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
15	ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์						
16	ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
17	สื่อการเรียนการสอน ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ ร่วมกันวางแผนจัดหาวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อการ เรียนการสอน						
18	ให้บุคลากรในสถานศึกษาผลิตสื่อ การเรียนเพื่อให้ประกอบการจัด กิจกรรม						
19	ให้บุคลากรในสถานศึกษาจัดหา วัสดุเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน อย่างเพียงพอ						
20	การอำนวยความสะดวกในการใช้ การจัดเก็บ การบำรุงรักษาสื่ออย่าง เป็นระบบ						
21	การติดตามและประเมินผลการ จัดทำ การใช้ การจัดเก็บ การ บำรุงรักษาสื่อ						
22.	<u>การนิเทศและพัฒนา</u> กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในการนิเทศและพัฒนา						
23.	จัดทำโครงการนิเทศภายในที่ สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ โรงเรียน						
24.	จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
25.	วางแผนและจัดทำสื่อ/เครื่องมือ การ นิเทศภายในให้สอดคล้องกับ แผนงาน/โครงการ						
26.	มีการวางแผนเกี่ยวกับการ ประเมินผลการนิเทศภายใน						
27.	<u>การวัดและประเมินผล</u> การร่วมกันวางแผนการวัดและ ประเมินผลภายในโรงเรียน						
28.	จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการวัด และประเมินผลอย่างครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน						
29.	การจัดทำเอกสารเพื่อใช้ในการวัด และประเมินผลอย่างครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน						
30.	การปรับปรุงเครื่องมือวัดและ ประเมินผลให้มีคุณภาพ						
	ระบบประกันคุณภาพ						
31.	<u>ความรับผิดชอบด้านการบริหาร</u> สถานศึกษาสร้างความตระหนัก ใ้บุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ ประกันคุณภาพ						
32.	สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานด้าน การประกันคุณภาพ						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
33.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากร เข้าร่วมประชุมวางแผนการ ดำเนินงานทุกชั้นตอน						
34.	สถานศึกษากำกับติดตามเพื่อ กระตุ้นและส่งเสริมให้มีการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน อย่างสม่ำเสมอ						
35.	สถานศึกษาจัดโครงสร้างระบบ การบริหารงานชัดเจนมีความ คล่องตัวในการปฏิบัติงาน						
36.	<u>การประกันคุณภาพภายใน</u> จัดอบรมชี้แจงให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ กำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัว บ่งชี้และนำไปปฏิบัติ						
37.	ให้บุคลากร คณะกรรมการ สถานศึกษา มีส่วนร่วมในการ กำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัว บ่งชี้						
38.	กำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัว บ่งชี้ระดับสถานศึกษาครบทั้ง 3 ด้าน คือ ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และ ผู้บริหาร						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
39.	กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐาน โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ						
40.	จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมทั้ง 4 งาน และ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา						
41.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาด้าน ผู้เรียน ได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร						
42.	<u>การควบคุมกระบวนการ</u> สถานศึกษาจัดให้มีธรรมเนียม สถานศึกษาหรือแผนพัฒนา การศึกษา						
43	ธรรมเนียมสถานศึกษาหรือ แผนพัฒนาการศึกษาเกิดจากการ ตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และชุมชน						
44	สถานศึกษาจัดให้มีแผนปฏิบัติการ ประจำปี						
45	แผนปฏิบัติการประจำปีเกิดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
46	การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติ โดยกำหนดตามโครงการหรือ กิจกรรมที่สามารถนำไปสู่การ ปฏิบัติได้						
47	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการ ดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของ โครงการหรือกิจกรรมอย่างชัดเจน						
48	<u>การควบคุมผลผลิต</u> การได้รับความร่วมมือจากชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาใน การเสนอความคิดเห็นด้านต่างๆ						
49	การให้บุคลากรในสถานศึกษา จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างต่อเนื่อง						
50	การให้บุคลากรในสถานศึกษา จัดทำรายงานการพัฒนา ความก้าวหน้าของผู้เรียน						
51	ในการจัดทำรายงานมีการ วิเคราะห์หรือสังเคราะห์ผลการ ดำเนินงานจำแนกตามมาตรฐาน						
52	สถานศึกษามีการสำรวจสภาพ ความพึงพอใจของผู้ปกครองและ ชุมชนต่อผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	
53	การตรวจสอบและการทดสอบ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบภายในครบทุกด้าน						
54	เชิญหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วม ตรวจสอบคุณภาพในสถานศึกษา						
55	มีการเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน กับเป้าหมายและรายงานการ ตรวจสอบให้ต้นสังกัดและ ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ						
56	มีการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเพื่อตรวจสอบตาม ความเป็นจริง						
57	นำผลการตรวจสอบไปปรับปรุง แก้ไขพัฒนางาน						
58	ร่วมกันวางแผนงานประกัน คุณภาพภายในเข้าสู่วงจรระบบ การประกันคุณภาพในรอบใหม่						
59	<u>การจัดซื้อ</u> มีการสำรวจความต้องการพัสดุ ก่อนดำเนินการจัดซื้อ						
60	มีการตรวจสอบระบบการจัดซื้อ อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและ โปร่งใส						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ	
61	ในการจัดซื้อพัสดุค่านึงถึงหลักความคุ้มค่าและถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ						
62	มีการจัดทำแผนในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน						
63	<u>การควบคุมการบันทึกคุณภาพ</u> สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนเข้าร่วมประชุมทำความเข้าใจอย่างทั่วถึง						
64	สถานศึกษาให้บุคลากรจัดทำเพิ่มผลงานของตนเองและนักเรียน						
65	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน						
66	สถานศึกษาจัดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเขียนรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา						
67	สถานศึกษานำรายงานการประเมินเผยแพร่ต่อสาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
68	<u>การตรวจติดตามคุณภาพภายใน</u> บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน						
69	สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน						
70	สถานศึกษามีการตรวจสอบประเมินผลระหว่างการทำงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระยะ						
71	คณะกรรมการตรวจสอบการประเมินมีการประชุมร่วมกัน วางกรอบการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางการประเมิน						
72	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีความสามารถในการชี้วัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด						
73	มีการตรวจสอบความถูกต้องในผลการประเมินเป็นระยะๆ เพื่อให้การประเมินมีความถูกต้อง						
74	<u>การฝึกอบรม</u> การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของบุคลากรที่ต้องการอบรม/ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ						
75	การวางแผนที่จะอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการ						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ	
76	จัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการตาม แผนที่วางไว้						
77	การรายงานผลการอบรม ประชุม สัมมนา						
78	การจัดประชุมบุคลากรภายใน โรงเรียนเพื่อชี้แจงและ ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนา งาน						
79	ติดตามประเมินผลหลังการอบรม ประชุม สัมมนา						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับระบบประกันคุณภาพ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารท่านมีแนวคิดและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในข้อต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

1. ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

4. ด้านการนิเทศและพัฒนา

.....

.....

.....

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

6. ด้านระบบการประกันคุณภาพ

.....

.....

.....

7. ด้านการตรวจสอบและติดตามคุณภาพภายใน

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ที่	โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก	
1	โรงเรียนบ้านห้วยเหล็ก
2	โรงเรียนบ้านมูเซอ
3	โรงเรียนบ้านห้วยพลู
4	โรงเรียนบ้านสันป่าเปี้ยว
5	โรงเรียนบ้านโสมง
6	โรงเรียนบ้านอุมวาบ
7	โรงเรียนบ้านหินลาดนาไฮ
8	โรงเรียนบ้านป่าไร่
9	โรงเรียนบ้านจกปก
10	โรงเรียนบ้านสันป่าไร่
11	โรงเรียนบ้านวังผา
12	โรงเรียนบ้านทุ่งมะขามป้อม
13	โรงเรียนบ้านป่าไร่เหนือ
14	โรงเรียนท่านผู้หญิงพรสมกฤษจจินดา
15	โรงเรียนบ้านสามหมื่น
16	โรงเรียนชุมชนบ้านแม่จะเรบ้านทุ่ง
17	โรงเรียนบ้านแม่จะเรสองแคว
18	โรงเรียนบ้านใหม่
19	โรงเรียนแม่จะเรวิทยาคม
20	โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง
21	โรงเรียนบ้านน้ำหอม
22	โรงเรียนบ้านขุนห้วยแม่ท้อ
23	โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ด่าน
24	โรงเรียนบ้านขุนห้วยแม่ด่าน
25	โรงเรียนบ้านแม่โพ

ที่	โรงเรียน
26	โรงเรียนบ้านอู่หู่
27	โรงเรียนบ้านทุ่งถ้ำ
28	โรงเรียนชุมชนบ้านท่าสองยาง
29	โรงเรียนแม่อมกิ
30	โรงเรียนบ้านห้วยนกกก
31	โรงเรียนบ้านแม่สละเหนือ
32	โรงเรียนบ้านแม่ออกผารู
33	โรงเรียนบ้านแม่สละ
34	โรงเรียนบ้านแม่อุตุ
35	โรงเรียนบ้านหนองบัว
36	โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวง
37	โรงเรียนบ้านแม่ระเมิง
38	โรงเรียนบ้านแม่พลู
39	โรงเรียนบ้านแม่วะหลวง
40	โรงเรียนบ้านแม่ต้น
41	โรงเรียนบ้านปางสำน
42	โรงเรียนบ้านห้วยปลาหลด
43	โรงเรียนบ้านธงชัย
44	โรงเรียนบ้านปู่แป้
45	โรงเรียนญาณวิศิษฐ์
46	โรงเรียนบ้านวังตะเคียน
47	โรงเรียนบ้านท่าอาจ
48	โรงเรียนบ้านห้วยม่วง
49	โรงเรียนบ้านน้ำคิบ
50	โรงเรียนบ้านแม่ดาวใต้
51	โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านแม่ดาวกลาง
52	โรงเรียนบ้านแม่ดาวพะยะ
53	โรงเรียนบ้านพะเค๊ะ

ที่	โรงเรียน
54	โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านแม่ดาวกลาง
55	โรงเรียนบ้านแม่ดาวแพะ
56	โรงเรียนบ้านแม่ปะใต้
57	โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก
58	โรงเรียนบ้านห้วยผาลาด
59	โรงเรียนบ้านแม่กุเหนือ
60	โรงเรียนบ้านแม่กุน้อย
61	โรงเรียนบ้านน้ำดิบ
62	โรงเรียนบ้านห้วยม่วง
63	โรงเรียนบ้านทิกะเปือ
64	โรงเรียนบ้านขุนห้วยช่องแคบ
65	โรงเรียนบ้านช่องแคบ
66	โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 6
67	โรงเรียนบ้านห้วยน้ำนัก
68	โรงเรียนบ้านหมื่นฤชาชัย
69	โรงเรียนบ้านวาเลย์
70	โรงเรียนบ้านมอเกอ
71	โรงเรียนบ้านยะพอ
72	โรงเรียน ตชด.แม่ออกสู
73	โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
74	โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 3
75	โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 4
76	โรงเรียนบ้านผาผึ้ง
77	โรงเรียนสามัคคีวิทยา
78	โรงเรียนบ้านปะหละทะ
79	โรงเรียนบ้านหนองหลวง
80	โรงเรียนบ้านเซอทะ
81	โรงเรียนบ้านกล้อทอ
82	โรงเรียนขุนห้วยบ้านรุ่ง

ที่	โรงเรียน
83	โรงเรียนบ้านนุเซโปลี
84	โรงเรียนบ้านเป็งเค็ง
85	โรงเรียนบ้านแม่กลองเก่า
86	โรงเรียนบ้านปรอผาไค้
87	โรงเรียนบ้านไม้กระพง
88	โรงเรียนบ้านแม่กลองน้อย
89	โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่
90	โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อมผาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน	
91	โรงเรียนบ้านแม่โขง
92	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบำรุงที่ 60
93	โรงเรียนบ้านใหม่
94	โรงเรียนบ้านคาก่าน
95	โรงเรียนบ้านผาแดง
96	โรงเรียนบ้านแม่สะเป่ได้
97	โรงเรียนบ้านห้วยผึ้ง
98	โรงเรียนบ้านแม่ลาเก๊ะ
99	โรงเรียนบ้านหว่าโน
100	โรงเรียนรักษ์ไพรวิทยา
101	โรงเรียนบ้านหนองเขี้ยว
102	โรงเรียนบ้านน้ำสุผาเสื่อ
103	โรงเรียนบ้านห้วยปมผาด
104	โรงเรียนบ้านจองคำ
105	โรงเรียนบ้านแม่อุคอ
106	โรงเรียนบ้านห้วยแม่สุรินทร์
107	โรงเรียนบ้านแม่จง
108	โรงเรียนบ้านนาปู่ป้อม
109	โรงเรียนบ้านห้วยฟาน

ที่	โรงเรียน
110	โรงเรียนบ้านแม่กุดสามสิง
111	โรงเรียนบ้านพัฒนา
112	โรงเรียนบ้านห้วยฮี
113	โรงเรียนบ้านถ้ำลอด
114	โรงเรียนบ้านน้ำสุ
115	โรงเรียนบ้านห้วยแห้ง
116	โรงเรียนบ้านหอมแปง
117	โรงเรียนบ้านป่าแหงน
118	โรงเรียนบ้านผาบอน
119	โรงเรียนบ้านแม่ละนา
120	โรงเรียนบ้านน้ำเพียงดิน
121	โรงเรียนบ้านห้วยโป่งอ่อน
122	โรงเรียนบ้านอุคคหลวง
123	โรงเรียนบ้านปางคาม
124	โรงเรียนบ้านห้วยเคือ
125	โรงเรียนบ้านสบป่อง
126	โรงเรียนบ้านโป่งสา
127	โรงเรียนบ้านแม่สะเรียง
128	โรงเรียนบ้านห้วยโค
129	โรงเรียนบ้านแม่กองคา
130	โรงเรียนบ้านท่าคาฝั่ง
131	โรงเรียนบ้านป่าหมาก
132	โรงเรียนบ้านแม่เกาะ
133	โรงเรียนบ้านขุนแม่ต๊อบ
134	โรงเรียนบ้านโพซอ
135	โรงเรียนบ้านเสาหิน
136	โรงเรียนบ้านส่าเจียงตอง
137	โรงเรียนจอบีเคอเหนือ
138	โรงเรียนบ้านห้วยหอม

ที่	โรงเรียน
139	โรงเรียนบ้านห้วยแห้ง
140	โรงเรียนบ้านห้วยหมูพิทยา
141	โรงเรียนบ้านแม่ก้อน
142	โรงเรียนบ้านอุมลอง
143	โรงเรียนบ้านแม่อุมป้อก
144	โรงเรียนบ้านแม่อุมลองหลวง
145	โรงเรียนบ้านห้วยซากไม้ใต้
146	โรงเรียนบ้านห้วยซากไม้เหนือ
147	โรงเรียนบ้านห้วยเคือ
148	โรงเรียนบ้านแม่ปุ่น
149	โรงเรียนบ้านแม่ละ
150	โรงเรียนบ้านอุมพาย
151	โรงเรียนบ้านช่างหม้อ
152	โรงเรียนบ้านสันติสุข
153	โรงเรียนบ้านห้วยปางฝาง
154	โรงเรียนบ้านแม่สลิด
155	โรงเรียนบ้านคอยเลี่ยม
156	โรงเรียนบ้านแม่สวรรคร์น้อย
157	โรงเรียนบ้านสุดห้วยนา
158	โรงเรียนบ้านแม่กะใน
159	โรงเรียนบ้านแม่จ้าง
160	โรงเรียนบ้านห้วยปลาถั่ง
161	โรงเรียนบ้านดงกู่
162	โรงเรียนบางขุนวง
163	โรงเรียนบ้านแม่สะปิ้ง
164	โรงเรียนบ้านแม่สะปิ้งใต้
165	โรงเรียนบ้านแม่ะ
166	โรงเรียนบ้านแม่สุ
167	โรงเรียนบ้านแม่กวางเหนือ

ที่	โรงเรียน
168	โรงเรียนบ้านแม่กวางใต้
169	โรงเรียนบ้านแม่สะกิด
170	โรงเรียนบ้านห้วยผึ้ง
171	โรงเรียนบ้านคงใหม่
172	โรงเรียนบ้านแม่สุ
173	โรงเรียนบ้านแม่โต
174	โรงเรียนบ้านแม่ใต้
175	โรงเรียนบ้านห้วยไม้ช้าง
176	โรงเรียนบ้านแม่อุมพาย
177	โรงเรียนบ้านแม่ออก
178	โรงเรียนบ้านแม่ออกเหนือ
179	โรงเรียนบ้านอุมคาเหนือ
180	โรงเรียนบ้านแม่แพน้อย
181	โรงเรียนบ้านพายอ
182	โรงเรียนบ้านห้วยไค้ป่า
183	โรงเรียนบ้านแม่หลุบ
184	โรงเรียนบ้านนาคอย
185	โรงเรียนบ้านแม่หาด
186	โรงเรียนบ้านแม่เงา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายสงวน เมืองอินทร์
วัน เดือน ปี เกิด	19 กันยายน 2502
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2537 ประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2537
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านมอเกอ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2